

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **historia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Data przeprowadzenia wizytacji: **15-16 marca 2022 r.**

Warszawa, 2022

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	15
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	29
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	31
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	34
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	36
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	37
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	40
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	41
5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	45
6. Załączniki:	46
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	46

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: dr Agnieszka Janiak-Jasińska, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Danuta Konieczka-Śliwińska, ekspert PKA
2. dr hab. Piotr Guzowski, ekspert PKA
3. Bogdan Lewiński, ekspert ds. pracodawców
4. Mateusz Grochowski, ekspert ds. studenckich
5. Magdalena Pawłowska, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku historia w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2021/2022. PKA po raz drugi oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednia ocena programowa odbyła się w terminie 14-15 kwietnia 2016 r. i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (uchwała nr 460/2016 z dnia 1 września 2016 r.). Wizytacja została przeprowadzona w trybie zdalnym za pomocą platformy MS Teams.

Ocena programowa została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni, odbył także spotkanie organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z władzami Uczelni, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, nauczycielami akademickimi prowadzącymi kształcenie na ocenianym kierunku, z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za praktyki, a także z przedstawicielami Samorządu Studenckiego oraz z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano oceny bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano uwagi i spostrzeżenia, o których przewodniczący zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	historia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	historia – 100%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	150 godzin/10 ECTS – ścieżka nauczycielska 60 godzin/3 ECTS – ścieżka dziedzictwo kulturowe jego ochrona i promocja	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	– ścieżka nauczycielska – ścieżka dziedzictwo kulturowe jego ochrona i promocja	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	60	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ³	4591-4716	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	101-103	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub	159-132	-

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów		
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	73-78	-

Nazwa kierunku studiów	historia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{4,5}	historia – 100%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	150 godzin/12 ECTS – ścieżka nauczycielska 60 godzin/2 ECTS – ścieżka historia kultury i zarządzanie jej zasobami	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	– ścieżka nauczycielska – ścieżka historia kultury i zarządzanie jej zasobami	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	5	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁶	3016-3156	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	60-65	-

⁴ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁵ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

⁶ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	73-99	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	70-76	-

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁷ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione

⁷ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach jest prężnie rozwijającą się i obecnie największą Uczelnią na terenie województwa świętokrzyskiego. Jej tradycje sięgają końca lat sześćdziesiątych XX wieku, kiedy to jako Wyższa Szkoła Nauczycielska, a następnie Wyższa Szkoła Pedagogiczna specjalizowała się m.in. w kształceniu nauczycieli historii. Do końca roku 2020 Uniwersytet Jana Kochanowskiego realizował misję i strategię swojego rozwoju opracowaną na lata 2016-2020 dla obszarów: nauka, edukacja, baza, otoczenie i zarządzanie. Na kolejny okres 2021-2024 przyjęto nowe założenia w ramach priorytetów: nauka i sztuka, edukacja, przedsiębiorczość, dynamiczna integracja i współpraca z otoczeniem. Aktualna misja Uczelni, zatwierdzona 28 stycznia 2021 r. uchwałą Senatu nr 1/2021 w sprawie przyjęcia misji i strategii rozwoju Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, zakłada „ustawiczne dążenie do ustanowienia dynamicznego partnerstwa ze światem poprzez wykorzystanie osiągnięć naukowych i edukacyjnych warunkujących wszechstronny rozwój Uniwersytetu i jego aktywny udział w podejmowaniu współczesnych wyzwań, społecznych, gospodarczych i kulturowych”. Strategia Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach przewiduje m.in. prowadzenie badań naukowych w dziedzinie nauk humanistycznych, społecznych, ścisłych i przyrodniczych, sztuki, medycznych i nauk o zdrowiu, o wysokiej wartości poznawczej i użyteczności społecznej, powiązanych z zapewnieniem wysokiej jakości kształcenia, realizacją idei uczenia się przez całe życie, współpracą z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz tworzeniem warunków wszechstronnego rozwoju studentów. W misję tę wyraźnie wpisuje się zakres kształcenia na kierunku historia, który przygotowuje kadry nauczycielskie oraz pracowników szeroko rozumianej branży ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego oraz historii kultury. Z wymienionych w strategii pięciu priorytetów, szczególnie istotne dla ocenianego kierunku są priorytety 1-3, zakładające rozwój i umiędzynarodowienie badań (co powinno przełożyć się na wysoką pozycję naukową dyscypliny historia na UJK w ocenie parametrycznej), dbałość o jakość i zróżnicowanie kształcenia (powiązaną z zapotrzebowaniem społecznym w regionie na wykwalifikowanych nauczycieli historii i wiedzy o społeczeństwie oraz specjalistów zatrudnianych m.in. w instytucjach państwowych i samorządowych, muzeach,

wydawnictwach czy mediach), a także dynamiczna integracja i współpraca z otoczeniem (przejawiająca się m.in. w stałym współdziałaniu z różnymi instytucjami zewnętrznymi, jak archiwa, szkoły, muzea czy urzędy).

Oceniany kierunek studiów jest przyporządkowany w całości do dyscypliny naukowej historia, z którą w pełni powiązana jest zarówno koncepcja studiów oraz cele kształcenia. Studia I i II stopnia nastawione są na zdobywanie wiedzy z historii, prowadzącej do specjalizacji w wybranych obszarach badań historycznych i nabycia umiejętności przydatnych zarówno do rozwiązywania problemów naukowych, jak i dotyczących życia społeczno-gospodarczego. Koncepcja studiów na I i II stopniu zakłada, że absolwent będzie potrafił zarządzać informacjami z zakresu historii, analizować i interpretować źródła historyczne oraz inne wytwory cywilizacji przydatne w poznaniu danej epoki historycznej, trafnie dobierać metody i narzędzia badawcze, krytycznie wypowiadać się w mowie i piśmie na szczegółowe tematy historyczne oraz skutecznie komunikować się ze specjalistami tej dyscypliny. Będzie też gotów do systematycznego i aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym środowiska i regionu, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, ciągłego poszerzania swoich kompetencji, dbania o dorobek i tradycję zawodu historyka, a także przestrzegania zasad etyki z tym zawodem związanych. Cele kształcenia na kierunku historia są powiązane z prowadzoną w Uczelni działalnością badawczą, odnoszącą się do wszystkich epok historycznych, a skoncentrowaną przede wszystkim wokół historii politycznej, społecznej i gospodarczej Polski oraz dziejów powszechnych. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku specjalizują się w badaniach nad dziejami grup i warstw społecznych, mniejszości narodowych, gospodarki, zrywów niepodległościowych, emigracji, organizacji politycznych i społecznych, historii historiografii, historii wojskowości, historii nauki, historii szkolnictwa, historii życia codziennego, antropologii i innych. Ten potencjał naukowy kadry Instytutu Historii UJK w Kielcach został wykorzystany w koncepcji studiów na kierunku historia m.in. w formie tzw. „grup przedmiotów do wyboru”, jakie Uczelnia oferuje studentom na obu poziomach studiów. Na I stopniu jest to grupa 7 zajęć z zakresu historii wojskowości oraz 7 zajęć z historii życia codziennego (w zawsze w odniesieniu do wszystkich epok historycznych). Na stopniu II, są to z kolei 4 przedmioty w ramach historii ciała i cielesności (w aspekcie kulturowym) oraz 6 przedmiotów z zakresu historii Polski i świata współczesnego. Podobnie, jak na I stopniu – obie grupy przedmiotów zostały ułożone chronologicznie (w odniesieniu do głównych epok). Ważną rolę w koncepcji ocenianego kierunku odgrywają także badania dotyczące historii regionu międzyrzecza Wisły i Pilicy, mniejszości narodowych, etnicznych i wyznaniowych zamieszkujących te tereny, a także badania nad historią kultury i dziedzictwa kulturowego Małopolski w różnych epokach historycznych. Znalazły one swoje odzwierciedlenie w przedmiotach ścieżki *dziedzictwo kulturowe, jego ochrona i promocja* na studiach I stopnia oraz w ścieżce *historia kultury i zarządzanie jej dobrami* na studiach II stopnia. Tradycją kontynuowaną nieprzerwanie od początków założenia Uczelni jest także kształcenie nauczycieli historii na UJK, powiązane z badaniami nad historią wychowania i historią szkolnictwa, dydaktyką historii oraz kulturą historyczną.

Studentom ocenianego kierunku na obu poziomach kształcenia oferowane są do wyboru dwie ścieżki kształcenia: nauczycielska oraz nienauczycielska. Na studiach I stopnia jest to ścieżka *przygotowująca do wykonywania zawodu nauczyciela historii* oraz ścieżka *dziedzictwo kulturowe, jego ochrona i promocja*. Na studiach II stopnia uczelnia oferuje studentom historii ścieżkę *przygotowującą do wykonywania zawodu nauczyciela historii i wiedzy o społeczeństwie* oraz ścieżkę *historia kultury i zarządzanie jej zasobami*. Koncepcja kształcenia w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela jest zgodna ze standardami kształcenia nauczycieli określonymi rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu kształcenia przygotowującego

do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019, poz. 1450). Wszystkie specjalności prowadzone na kierunku historia są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy, do którego potrzeb dostosowywana jest ich oferta i zakres kształcenia. Studenci wybierający poszczególne ścieżki zdobywają wiedzę ogólnohumanistyczną oraz szczegółową z zakresu historii regionu, Polski, Europy i świata. Mogą znaleźć zatrudnienie w placówkach oświatowych i edukacyjnych (jeśli wybiorą ścieżkę nauczycielską) lub w instytucjach kultury znajdujących się w szeroko rozumianym regionie (w przypadku wyboru ścieżki nienauczyielskiej). Co warto podkreślić, zgodnie ze strategią rozwoju Uczelni, studia na kierunku historia przygotowują także do posługiwania się technologią informacyjną, ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego, do działania przedsiębiorczego, sprawnej komunikacji międzyludzkiej oraz korzystania z szeroko rozumianych mediów, czemu służą m.in. przedmioty kształcenia ogólnego, oferowane na obu poziomach studiów jako obowiązkowe dla wszystkich studentów. Tak zakreślona koncepcja studiów, oferujących kształcenie w zakresie odpowiadającym rzeczywistym potrzebom lokalnego oraz regionalnego rynku pracy i wykorzystujących potencjał naukowy kadry akademickiej jest racjonalna i konsekwentnie przez Uczelnię wdrażana.

Wypracowanie tej koncepcji odbyło się we współpracy zarówno z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, zgodnie z procedurami obowiązującymi na UJK w Kielcach. Od roku 2019 w Instytucie Historii działa Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia na kierunku historia (dalej: KZJK), w którego skład wchodzi zastępca dyrektora IH, troje przedstawicieli nauczycieli akademickich, dwie osoby jako przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych (wieloletnia Dyrektorka Archiwum Państwowego w Kielcach oraz Dyrektor jednego z liceów ogólnokształcących w Kielcach), a także dwóch studentów. Zmiany w koncepcji kształcenia lub w programie studiów są zatem inicjowane w porozumieniu ze studentami i przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Gotowe projekty programów studiów są również opiniowane przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów Wydziału Humanistycznego oraz instytucje współpracujące z Instytutem Historii UJK, np. przez Muzeum Narodowe w Kielcach, Archiwum Państwowe w Kielcach czy nauczycieli szkół.

W Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach na kierunku historia uwzględnia się prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w niewielkim zakresie i przede wszystkim jako uzupełnienie kształcenia stacjonarnego. W roku akademickim 2021/2022 realizowano zajęcia w formie hybrydowej ze względu na zapobieganie i przeciwdziałanie zakażeniom COVID-19.

Aktualnie obowiązujący program studiów na kierunku historia wraz z efektami uczenia się dla studiów I stopnia został zatwierdzony Uchwałą nr 228/2019 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 26 września 2019 r., zmieniającą Uchwałą nr 83/2019 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie dostosowania programu studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku historia do wymagań określonych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Natomiast program studiów drugiego stopnia wraz z efektami uczenia się przyjęto Uchwałą nr 229/2019 Senatu UJK z dnia 26 września 2019 r. zmieniającą Uchwałą nr 84/2019 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie dostosowania programu studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku historia do wymagań określonych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W zbiorze kierunkowych efektów uczenia się dla studiów I stopnia uwzględniono efekty związane z wiedzą o wybranych treściach ogólnohumanistycznych, społecznych i prawnych, szeroką wiedzą teoretyczną z zakresu historii i jej specyfiki przedmiotowej i metodologicznej oraz wiedzą dotyczącą podstawowych metod i narzędzi badawczych warsztatu historyka. W obszarze umiejętności wpisano efekty związane z umiejętnościami i kompetencjami przygotowującymi do prowadzenia badań

naukowych w dyscyplinie historia, ale także kładącymi nacisk na konieczność ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego, posługiwania się nowoczesnymi narzędziami elektronicznymi oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pozalokalnej.

W efektach uczenia się sformułowanych dla studiów II stopnia położono nacisk na wykorzystanie uporządkowanej i pogłębionej wiedzy z zakresu historii i dziedzin pokrewnych, głównych kierunków rozwoju badań historycznych oraz metod i narzędzi badawczych. Podkreślono także samodzielność wykonywania różnych czynności związanych z procesem badawczym, jak wskazywanie, udowadnianie i omawianie relacji między różnymi kierunkami badań historycznych, krytyczna analiza, interpretacja i opracowanie źródeł historycznych, formułowanie i opracowywanie tematów badawczych, planowania swojej pracy jako historyka i kierowanie zespołem badawczym. Istotne dopełnienie stanowią efekty z zakresu kompetencji społecznych, dotyczące krytycznej oceny posiadanej wiedzy oraz potrzeby stałego samokształcenia i rozwoju zawodowego.

Studia na kierunku historia na UJK w Kielcach oferowane są w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych o takich samych efektach uczenia się odpowiednio do studiów I i II stopnia. Jednak w praktyce realizowane są jedynie jako studia stacjonarne, ponieważ od kilku lat nie ma kandydatów na studia niestacjonarne i nie są one uruchamiane w takim trybie. Studenci wybierający specjalność przygotowującą do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach I stopnia dodatkowo realizują efekty uczenia się rekomendowane przez Uniwersyteckie Centrum Edukacji Nauczycielskiej UJK (dalej UCEN) w postaci odrębnego zestawu efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zgodnych z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. Z kolei studenci wybierający tę specjalność na studiach II stopnia realizują efekty uczenia się również rekomendowane przez UCEN, ale w zakresie jedynie wyrównującym różnice pomiędzy standardem kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela z roku 2019 a standardem z roku 2012 (rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Dz.U. 2012, poz. 131), który zrealizowali na studiach pierwszego stopnia w poprzednich latach.

Efekty uczenia się zdefiniowane dla ocenianego kierunku nie są w pełni zgodne z koncepcją kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim, ponieważ nie w pełni wszystkie odpowiadają właściwym poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji (dalej: PRK) i nie uwzględniają odpowiednio dla studiów I stopnia zaawansowanego i dla studiów II stopnia pogłębionego stopnia zakresu i głębi perspektywy poznawczej. Przykładowo efekty HIS1A_W01, HIS1A_W08 i HIS1A_W10 na studiach I stopnia nie spełniają wymagań poziomu 6 PRK, ponieważ odnoszą się do wiedzy wymaganej na niższym poziomie edukacyjnym. Posiadanie „uporządkowanej wiedzy z zakresu specyfiki przedmiotowej historii”, „podstawowej wiedzy pozwalającej na analizę i interpretację źródeł historycznych” oraz „znajomości historii porównawczej”, tak jak to zapisano w efektach dla studiów I stopnia nie jest odpowiednia dla 6 poziomu PRK, ponieważ nie jest właściwie zaawansowana. Podobnie na studiach II stopnia efekty HIS2A_W04, HIS2A_W15 i HIS2A_K04 odnoszą się do poziomu 6 PRK zamiast odzwierciedlać poziom 7. Absolwent studiów II stopnia ma wykazywać bowiem pogłębioną, a nie „zaawansowaną znajomość historii porównawczej Europy i świata” (jak zapisano to w efekcie HIS2A_W04), znać zasady ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego, a nie tylko jej „podstawowe pojęcia” (jak zapisano w efekcie HIS2A_W16), powinien także rozwijać dorobek zawodu historyka i podtrzymywać jego etos, a nie tylko „dbać o ten dorobek i tradycje zawodu” (efekt HIS2A_K04). W efektach dla studiów pierwszego stopnia brakuje ponadto umiejętności dotyczących formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów, wykonywania zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych (P6S_UW w PRK) oraz przygotowania do udziału w debacie (P6S_UK w PRK). Podobnie w efektach dla

studiów II stopnia nie znajdziemy umiejętności innowacyjnego wykonywania zadań w nieprzewidywalnych warunkach (P7S_UW w PRK) i umiejętności prowadzenia debaty (P7SUK w PRK).

Sprzecznie z obowiązującymi charakterystykami efektów uczenia się dla poziomu 6 i 7 PRK zostały sformułowane ogólne kompetencje językowe, jakie student kierunku historia może uzyskać na studiach zarówno I i II stopnia. Wprawdzie dobrze przypisano je do poziomu B2 i B2+ ESOKJ, ale nieprawidłowo zawężono te kompetencje tylko do zakresu nauk historycznych (efekt HIS1A_U07 na studiach I stopnia oraz efekt HIS2A_U17 na studiach II stopnia). Zgodnie z poziomem 6 PRK student powinien „posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”, zaś według poziomu 7 PRK – „posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego **oraz** [podkreślenie eksperta PKA] specjalistyczną terminologią”, czyli posiadać ogólną, pełną znajomość języka na określonym poziomie ESOKJ, a nie zawężoną jedynie do studiowanej dyscypliny. Kształcenie kompetencji językowych w sposób niezrozumiały zostało także przypisane do innych efektów uczenia się na obu poziomach studiów ocenianego kierunku. Przykładowo w efekcie HIS1A_U06 zakłada się, że absolwent „posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych i formułowania własnych opinii w języku polskim lub języku obcym”, co można interpretować jako alternatywny zakres tej kompetencji. Zgodnie z tym zapisem student może formułować własną opinię w języku obcym, a niekoniecznie w języku polskim. Weryfikacja tego efektu uczenia się w sytuacji, gdy w grupie zajęciowej studenci posługują się różnymi językami obcymi może okazać się niemożliwa do przeprowadzenia. Podobne niejasne zapisy znajdują się również w efektach dla studiów II stopnia, np. HIS2A_U09 czy HIS2A_U10. Nieuprawnione jest także sformułowanie zawarte w efektach HIS2A_W06 i HIS2A_W15, w których zapewnia się studenta, że osiągnie określoną wiedzę „w przynajmniej jednym języku nowożytnym”, gdy tymczasem zasady wyboru języka nowożytnego na studiach II stopnia w Instytucie Historii UJK nie zakładają możliwości studiowania jednocześnie dwóch i więcej języków.

Cechą charakterystyczną efektów uczenia się na ocenianym kierunku studiów jest znacznie różniący się sposób i zakres formułowania efektów uczenia się na obu poziomach studiów. Podczas gdy na studiach I stopnia określono tylko 11 efektów z zakresu wiedzy, 9 efektów z zakresu umiejętności i 4 efekty w zakresie kompetencji (bez przymiotnika „społecznych”), to na studiach II stopnia, trwających zdecydowanie krócej, bo tylko 4 semestry – sformułowano aż 19 efektów w zakresie wiedzy, 19 – z zakresu umiejętności i 5 z zakresu kompetencji społecznych (w tym wypadku odpowiedni przymiotnik został dopisany). Spowodowało to m. in. brak niezbędnej kontynuacji efektów uczenia się pomiędzy obu stopniami studiów oraz częściowe powielenie niektórych zapisów. Na przykład efekt HIS2A_W02 dla studiów II stopnia: „posiada pogłębioną, rozszerzoną i uporządkowaną wiedzę z zakresu nauk historycznych i dziedzin pokrewnych prowadzącą do specjalizacji w wybranych obszarach badań historycznych” nie znajduje swojego odpowiednika na poziomie studiów I stopnia, gdzie w ogóle nie ma efektu dotyczącego wiedzy z zakresu poszczególnych epok historycznych. Absolwent studiów II stopnia nie będzie w stanie osiągnąć tego efektu na poziomie pogłębionym i rozszerzonym, jeżeli wcześniej nie musiał opanować go na poziomie zaawansowanym. Podobnie jest w przypadku efektu HIS2A_W11 na studiach II stopnia: „ma rozszerzoną i uporządkowaną wiedzę o istnieniu w naukach historycznych i pokrewnych różnych punktów widzenia, uwarunkowanych zróżnicowaniem narodowym i kulturowym”, którego nie można powiązać z żadnym efektem ze studiów I stopnia. Z kolei efekt HIS2A_W05: „zdaje sobie sprawę z powiązań historii integracji europejskiej z aktualnymi problemami politycznymi, gospodarczymi i społecznymi” w całości został już osiągnięty na studiach I stopnia jako druga część efektu HIS1A_W10. W podobnym, częściowym

zakresie powtórzony jest efekt HIS2A_K05 na studiach II stopnia: „rozumie i wdraża w życie pojęcie kształcenia ustawicznego oraz konieczność rozwoju zawodowego, ciągłego poszerzania kompetencji w szeroko rozumianym zakresie ogólnohumanistycznym i praktycznych sytuacjach zawodowych”, który na studiach I stopnia miał jeszcze tylko dodany jeden czasownik operacyjny „planuje” (HIS1A_U09). Skoro absolwent studiów I stopnia już rozumie, planuje i wdraża w życie określoną umiejętność, to nie ma uzasadnienia powielanie jej na kolejnym poziomie studiów bez wyraźnego pogłębienia. PRK ten efekt uczenia się tylko częściowo powtórzyła na poziomie 7, dodając jednak rozszerzające sformułowanie o ukierunkowywaniu innych w tym zakresie, czego w efektach dla ocenianego kierunku zabrakło. W przypadku tego efektu jest jeszcze jedna niekonsekwencja, ponieważ na studiach I stopnia jest on potraktowany jako umiejętność, zgodnie z PRK, zaś na studiach II stopnia został wpisany jako kompetencja społeczna. Tak samo błędne jest powtórzenie efektu HIS1A_K03 ze studiów I stopnia jako efekt HIS2A_K03 na studiach II stopnia w części dotyczącej zapisu: „jest empatyczny, rozumie i szanuje różne poglądy determinowane kulturowo i etnicznie”.

O szczegółowych efektach uczenia się przypisanych do poszczególnych zajęć lub grup zajęć informują karty przedmiotów, dostępne na stronie internetowej Instytutu Historii UJK. Szablon tych kart, obowiązujący na wszystkich kierunkach prowadzonych przez Uczelnię, pozwala w odpowiednim zakresie na uszczegółowienie efektów uczenia się adekwatnie do celów i tematyki konkretnych zajęć. Przykładem wzorowego sformułowania specyficznych i zgodnych z aktualnym stanem wiedzy efektów uczenia się są karty zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, zawierające właściwie uszczegółowione osiągnięcia studentów powiązane zarówno z efektami uczenia się określonymi dla kierunku studiów, jak i dla specjalności nauczycielskiej. Właściwie sformułowano także efekty uczenia się w kartach zajęć: *ochrona własności intelektualnej i prawa autorskiego, wprowadzenie do medioznawstwa, historia nowożytna powszechna, najnowsza historia Polski, sztuka wojenna w pierwszej połowie XX wieku czy mniejszości narodowe, etniczne i wyznaniowe w Małopolsce do końca XVIII wieku* (studia I stopnia), *artystyczne dziedzictwo Europy, kultura słowa, imperia starożytne, historia historiografii, historia ciała i cielesności w XIX i XX wieku, społeczeństwo obywatelskie czy problemy współczesnego świata* (studia II stopnia). W przypadku sporej grupy pozostałych zajęć to uszczegółowienie wzbudza zastrzeżenia. Dotyczy np. jedynie efektów z obszaru wiedzy, a nie umiejętności i kompetencji społecznych, które są identyczne z efektami zdefiniowanymi dla kierunku studiów. W taki sposób sformułowano efekty uczenia się w kartach do *historii starożytnej* czy *historii Polski w XIX wieku* na studiach I stopnia, a na studiach II stopnia *historii państwa i prawa do końca XIX wieku* czy *Europy i świata między dwiema wojnami*. W wielu kartach zajęć wszystkie efekty uczenia się zostały dokładnie tak samo sformułowane jak efekty dla kierunku studiów. Na studiach I stopnia problem ten dotyczy m.in. zajęć z *vademecum studiów historycznych, historii Polski średniowiecza, historii powszechnej XIX wieku, historii powszechnej 1918-1945, nauk pomocniczych historii, historii Polski po 1944 r., dziejów Małopolski na tle regionów do końca XVIII wieku, kultury materialnej i dziedzictwa przemysłowego w Małopolsce, współczesnej sztuki wojennej, życia codziennego w PRL-u*, a na studiach II stopnia – zajęć z *metodologii historii, elektronicznych źródeł informacji naukowej, Europy i świata w XIX wieku, pamięci historycznej i miejsca pamięci historycznej XIX wieku, historii ciała i cielesności w średniowieczu, samorządu i polityki lokalnej, a także wykładu monograficznego w języku obcym*. To ostatnie rozwiązanie nie ma żadnego waloru informacyjnego, a nawet wprowadza studenta w błąd, ponieważ zapewnia go o osiągnięciu danego efektu określonego dla całego kierunku studiów już na zajęciach realizowanych w pierwszym czy drugim semestrze. Co więcej, zwalnia studenta z konieczności obecności na innych zajęciach, którym przypisano te same efekty uczenia się zdefiniowane dla kierunku. Podobnie myślące są także niektóre zapisy dotyczące

efektów uczenia się przypisanych do zajęć istotnych dla procesu dyplomowania na studiach I stopnia. Przykładowo, efekty uczenia się określone w karcie proseminarium dyplomowego wskazują na zdobycie przez studentów wiedzy pogłębionej i rozszerzonej, a więc adekwatnej do poziomu 7 PRK. Nie są więc one uszczegółowieniem efektów określonych dla studiów I stopnia. Zwłaszcza, że stosując błędną numerację (np. HIS1A_W13) powiązано je z efektami uczenia się nieistniejącymi w zbiorze efektów określonych dla kierunku studiów. Podobnie w kartach wykładu monograficznego czy seminarium dyplomowego wskazywane są numery efektów uczenia się zdefiniowanych dla studiów II stopnia.

Niewłaściwy jest również sposób formułowania efektów uczenia się polegający na łączeniu w jednym efekcie kategorii: wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych. Stało się tak m. in. w efektach HIS2A_W01, HIS2A_W02 i HIS2A_W10, według których absolwent studiów II stopnia ma zdobyć pogłębioną, rozszerzoną i uporządkowaną wiedzę na temat specyfiki przedmiotowej i metodologicznej historii jako dziedziny nauki i jednocześnie potrafić ją rozwijać oraz twórczo stosować (czyli umiejętność) w działalności profesjonalnej i popularyzatorskiej lub rozpoznawać obecność elementów innych nauk w procedurze badawczej historyka. Taki sposób formułowania efektów uczenia się utrudnia stworzenie systemu ich weryfikacji i systemu oceniania studentów. Ponieważ, jak w przytoczonych przykładach, student może mieć pogłębioną i uporządkowaną wiedzę, ale może nie umieć jej twórczo zastosować w prowadzonej działalności. Nieuzasadnione jest także używanie w niektórych efektach zbyt ogólnikowych sformułowań, co powoduje brak odpowiedniej precyzji zapisu (jak np. w efekcie HIS1A_W09 na studiach I stopnia – student może nie zrozumieć, o jaką sferę działalności chodzi) lub jego wieloznaczność (patrz np. efekt HIS2A_W10 na studiach II stopnia: „ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę z zakresu podjętych studiów”).

Efekty uczenia się na kierunku historia przypisane do specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela zostały prawidłowo sformułowane i zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Program studiów obowiązujący od 1 października 2019 r. zawiera jednak rozwiązanie tymczasowe, ponieważ studenci studiów I stopnia osiągają efekty uczenia się zgodne z aktualnym rozporządzeniem ministerialnym z 2019 r., natomiast studenci studiów II stopnia, którzy na studiach I stopnia odbyli kształcenie według standardów zawartych w rozporządzeniu MNiSW z 17 stycznia 2012 r., teraz tylko uzupełniają te osiągnięcia, które pojawiły się w nowych wytycznych ministerialnych. Od roku akademickiego 2022/2023 sytuacja ta powinna ulec zmianie, ponieważ nowe roczniki studentów studiów II stopnia będą już w pełni realizować tylko standard z roku 2019. Uczelnia podjęła już stosowne prace przygotowawcze w celu zmiany efektów uczenia się dla specjalności nauczycielskiej na studiach II stopnia, określiła harmonogram prac dotyczących zmiany programu studiów na tym poziomie i opracowała projekt zapisu nowych efektów uczenia się. Zaprezentowany zespołowi wizytującemu PKA projekt efektów uczenia się z zakresu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach II stopnia od roku akademickiego 2022/2023 zakłada jednak tylko zmianę na jednym poziomie studiów, a pozostawienie w dotychczasowej formie efektów uczenia się specjalności nauczycielskiej dla studiów I stopnia. Spowoduje to nieuzasadnione powtórzenie efektów uczenia się już osiągniętych przez absolwentów studiów I stopnia. Efekty z nowego projektu zawierają w rzeczywistości takie same kompetencje bez wymaganego progresu pomiędzy studiami I i II stopnia. Zmiana programu studiów dla specjalności nauczycielskiej nie może zatem ograniczać się jedynie do studiów II stopnia, wymaga kompleksowej i spójnej modernizacji

całości efektów uczenia się na obu poziomach studiów z zachowaniem koniecznego rozwoju wiedzy i umiejętności studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku historia prowadzonym przez Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach na Wydziale Humanistycznym, w Instytucie Historii są zgodne z misją i strategią Uczelni, mieszczą się w dyscyplinie historia, do której kierunek jest przyporządkowany. Są także powiązane z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi w zakresie wszystkich epok historycznych. Odpowiadają na potrzeby studentów i otoczenia społeczno-gospodarczego oraz są z przedstawicielami tych środowisk konsultowane.

Efekty uczenia się zdefiniowane dla kierunku studiów są w pełni powiązane z dyscypliną, do której przyporządkowano kierunek studiów oraz z ogólnoakademickim profilem studiów. Nie są jednak zgodne z wymaganiami Polskiej Ramy Kwalifikacji, nie opisują trafnie, jasno i specyficznie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiągniętych przez studentów na obu poziomach studiów. W zdecydowanej większości efekty zdefiniowane dla kierunku studiów nie zostały właściwie uszczegółowione na poziomie zajęć, nie są zatem specyficzne i tym samym możliwe do realizacji i rzetelnej weryfikacji.

Na ocenianym kierunku studiów prowadzi się kształcenie przygotowujące do zawodu nauczyciela historii i wos w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Efekty uczenia się określone dla studiów I i II stopnia uwzględniają wszystkie ogólne efekty uczenia się sformułowane w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, jednak nie uwzględniają oczekiwanego progressu wiedzy i umiejętności między studiami I i II stopnia.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. nieodpowiedniego powiązania efektów uczenia się dla ocenianego kierunku z poziomem 6 i 7 PRK oraz brakiem koniecznego rozwoju wiedzy i umiejętności studentów pomiędzy studiami I i II stopnia,
2. niewłaściwego formułowania efektów uczenia się, polegającego m.in. na powtarzaniu zapisów, łączeniu różnych obszarów aktywności studenta w jednym efekcie, błędnym przypisywaniu wiedzy jako umiejętności czy mało precyzyjnych określeń,
3. braku uszczegółowienia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć i przypisaniu poszczególnym zajęciom takich samych efektów uczenia się zdefiniowanych dla kierunku studiów, uzyskiwanych przez studenta po zakończeniu całego cyklu kształcenia,
4. braku odpowiedniego zróżnicowania efektów uczenia się dla specjalności nauczycielskiej na studiach I i II stopnia, ukazującego rozwój zdobywanej wiedzy, umiejętności kompetencji społecznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Należy odpowiednio powiązać efekty uczenia się zdefiniowane dla kierunku studiów z 6 i 7 poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji (w szczególności dot. kompetencji językowych), a także wykazać konieczny rozwój wiedzy i umiejętności studentów pomiędzy studiami I i II stopnia.
2. Należy sformułować efekty uczenia się dla kierunku w sposób jasny, precyzyjny i zrozumiały oraz nie łączyć w jednym efekcie różnych rodzajów aktywności studenta (np. wiedzy z umiejętnościami).
3. Należy efekty uczenia się przypisane do zajęć lub grup zajęć sformułować tak, by były specyficzne i adekwatne do celów tych zajęć oraz by we właściwy sposób uszczegóławiały efekty uczenia się określone dla kierunku studiów.
4. Należy zmodyfikować efekty uczenia się przypisane do studiów I i II stopnia w zakresie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela w taki sposób, by efekty uczenia się zdefiniowane dla studiów II stopnia nie powtarzały efektów uzyskiwanych po ukończeniu studiów I stopnia, lecz były spójne i łącznie odpowiadały efektom ogólnym określonym w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
5. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na ocenianym kierunku, zarówno na studiach I, jak i II stopnia, odpowiadają dyscyplinie naukowej historia i obejmują wszystkie epoki historyczne w układzie chronologicznym od prehistorii po historię najnowszą. Na studiach I stopnia koncentrują się, począwszy od *średniowiecza aż do współczesności*, na odrębnie omawianych zagadnieniach z *historii Polski i dziejów powszechnych*. Natomiast na studiach II stopnia są powiązane z prowadzeniem badań historycznych (w tym z *metodologią historii i historią historiografii*), *historią państwa i prawa*, *historią Kielc*, a także z szerokim spojrzeniem na *dzieje Polski, Europy i świata w poszczególnych epokach historycznych*. Ich uzupełnienie stanowią treści o charakterze ogólnym w zakresie *ochrony praw autorskich i własności intelektualnej, technik informacyjno-komunikacyjnych, przedsiębiorczości, podstaw socjologii, komunikacji międzyludzkiej, kultury słowa oraz wprowadzenia do medioznawstwa i mediów w świecie współczesnym*. Na obu poziomach studiów występują również treści odnoszące się do wykorzystania w pracy historyka technologii informacyjnej i komunikacji językowej oraz prowadzące do nabywania kompetencji źródłoznawczych i warsztatowych. W ramach zajęć do wyboru ulokowano z kolei treści o charakterze specjalistycznym. Na studiach I stopnia, dla przedmiotów z zakresu *dziedzictwa kulturowego, jego ochrony i promocji* są to zagadnienia dotyczące *historii regionu i dziedzictwa kulturowego w poszczególnych epokach historycznych, metodologii badań regionalnych*, a także *muzealnictwa, geografii historycznej czy historii sztuki*. Z kolei dla przedmiotów z zakresu historii życia codziennego są to treści dotyczące dziejów codzienności od starożytności aż do końca wieku XX. Podobnie chronologicznie ułożono treści dla przedmiotów z zakresu historii

wojskowości, omawiając zagadnienia rozwoju sztuki wojennej w poszczególnych epokach historycznych. Na studiach II stopnia treści specjalistyczne ulokowano w przedmiotach z zakresu historii kultury i zarządzania jej dobrami (częściowo w układzie chronologicznym, a częściowo problemowym), w przedmiotach z zakresu *historii ciała i cielesności* (w układzie chronologicznym) oraz w przedmiotach z zakresu *historii Polski i świata współczesnego* (w układzie problemowym, treści dotyczące systemów politycznych i partyjnych, samorządu, integracji europejskiej, problemów współczesnego świata czy kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego).

Wszystkie opisane wyżej treści programowe cechują się w dużym stopniu aktualnością, choć w literaturze podstawowej lub uzupełniającej, podanej w kartach przedmiotów, obok najnowszych podręczników znajdują się także opracowania pochodzące sprzed kilkudziesięciu lat, należące niejako do klasyki historiografii. Najbardziej wymownym przykładem tego typu praktyki jest literatura dla przedmiotu *nauki pomocnicze historii* na studiach pierwszego stopnia, w której znalazły się m.in. takie publikacje jak K. Bobowski, K. Burski, B. Turoń, *Encyklopedia nauk pomocniczych historii nowożytnej i najnowszej* (Wrocław 1976), S. Pańków, Z. Perzanowski, *Nauki pomocnicze historii wraz z archiwistyką i archiwoznawstwem* (Kraków 1957), a nawet T. Wierzbowski, *Vademecum. Podręcznik dla studiów archiwalnych* (Lwów 1926). Zespół wizytujący PKA rekomenduje zatem przeprowadzenie aktualizacji list lektur dostępnych w kartach przedmiotów, a także wypracowanie i wdrożenie procedury systematycznego weryfikowania lektur zalecanych studentom.

W przeważającej większości treści programowe na ocenianym kierunku odnoszą się tylko do wiedzy, nie uwzględniając wprost zapisów dotyczących umiejętności i kompetencji społecznych. Umożliwiają jednak osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się zdefiniowanych dla kierunku, są kompleksowe i specyficzne dla poszczególnych zajęć tworzących program studiów, odpowiadają także zakresowi prowadzonych w Uczelni badań naukowych w dyscyplinie historia. Trzeba jednak zauważyć, że ze względu na brak uszczegółowienia efektów uczenia się dla zajęć lub grup zajęć w niektórych kartach przedmiotów (zob. kryterium 1), nie wszystkie treści programowe w pełni odpowiadają przypisanym do nich efektom uczenia się. Pomimo iż treści te są w pełni zasadne z punktu widzenia nazwy danego przedmiotu i określonych dla niego celów, przy zbyt ogólnym sformułowaniu przedmiotowych efektów uczenia się nie są w stanie ich wypełnić w całości. Przykładowo treści programowe przedstawione w karcie przedmiotu *historia nowożytna Polski* nie pozwolą w pełni opanować studentowi „uporządkowanej wiedzy z zakresu specyfiki przedmiotowej i metodologicznej historii jako dziedziny nauki” (efekt HIS1A_W01) czy „fachowej terminologii z zakresu nauk historycznych, humanistycznych i społecznych (efekt HIS1A_W03)”, ponieważ dotyczą tylko wybranej epoki historycznej, w tym przypadku historii staropolskiej.

W przypadku przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela treści programowe dla studiów I i II obejmują pełny zakres treści zawartych w rozporządzeniu MNiSW z dnia 25 lipca 2019 roku w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019, poz. 1450). Uwzględniono w nich także i te zagadnienia, które zostały wprowadzone jako nowe do w/w standardu, jak np. specyficzne trudności w uczeniu się historii w szkole podstawowej (profilaktyka, diagnoza, pomoc) – na zajęciach z dydaktyki historii; rozwój fizyczny, motoryczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny, moralny i psychoseksualny na zajęciach z psychologii rozwojowej czy procesy skutecznego komunikowania się w sytuacjach edukacyjnych na zajęciach *język w procesie kształcenia*. Co warto podkreślić, wśród treści programowych realizowanych na zajęciach dla specjalności nauczycielskiej jest wiele zagadnień wykraczających poza obowiązkowy standard kształcenia, ale służących poszerzeniu wiedzy i kompetencji studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela historii i

wiedzy o społeczeństwie, jak np. *kultura historyczna, edukacyjny przekaz historyczny i jego formy, szkolna edukacja lokalna i regionalna*.

Studia I stopnia na ocenianym kierunku trwają sześć semestrów, którym przyporządkowano 180 ECTS. W ich ramach realizowane jest 2526 godzin zajęć z udziałem studentów i nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia w tym praktyki zawodowe dla ścieżki nienauczycielskiej, a 2591 godzin dla ścieżki nauczycielskiej. Studia II stopnia trwają natomiast cztery semestry, którym przyporządkowano 120 ECTS, a jest realizowane 1516 godzin zajęć z udziałem studentów i nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia w tym praktyki zawodowe dla ścieżki nienauczycielskiej, zaś 1626 godzin dla specjalności nauczycielskiej. Czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się i zaplanowanych treści programowych. Sposób oszacowania punktami ECTS nakładu pracy studenta w odniesieniu do poszczególnych zajęć nie budzi zastrzeżeń. Drobne wyjątki stanowią tu jedynie zajęcia z historii szkolnictwa, w których błędnie oszacowano łączny nakład pracy studenta na 80h przy 2 pkt. ECTS (przy założeniu, że 1 pkt. ECTS odpowiada 25-30 godz., to 2 pkt. ECTS odpowiadają 50-60 godz. nakładu pracy)) oraz praktyka zawodowa na studiach II stopnia (przy 120 godz. tylko 2 pkt. ECTS, a powinno być 4).

W programie studiów I stopnia wskazano 101 pkt. ECTS (ścieżka nienauczycielska) i 103 pkt. ECTS (ścieżka nauczycielska), jakie student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, natomiast w programie studiów II stopnia jest to odpowiednio 60 i 65 pkt. ECTS. Proporcje te odpowiadają wymaganiom ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, są także dość realne w realizacji i znajdują swoje potwierdzenie w kartach przedmiotów.

Sekwencja zajęć na studiach I stopnia i II stopnia nie jest w pełni właściwa. Zastrzeżenia budzi umiejscowienie zajęć z *nauk pomocniczych historii* w pierwszym semestrze studiów pierwszego stopnia w sporym wymiarze czasu – 75h. To jedyne zajęcia w całym cyklu kształcenia dotyczące tego zakresu. W ich treściach znajdują się wszystkie najważniejsze zagadnienia specyfiki źródłowej poszczególnych epok historycznych, od chronologii i paleografii łacińskiej, poprzez demografię staropolską, prasoznawstwo, archiwistykę, aż po źródła do historii XIX i XX wieku oraz źródła pochodzenia mechanicznego (fotografia, film, nagranie dźwiękowe). Oznacza to, że tylko w tym jednym semestrze, w oderwaniu od przedmiotów głównego kursu historycznego, innych niż historia starożytna (bo tej poświęcony jest semestr pierwszy), studenci muszą opanować materiał, który wymaga bez wątpienia znajomości danej epoki. Za niewłaściwe uznać należy również ułożenie na studiach I stopnia bloków zajęć z przedmiotów do wyboru w części dotyczącej wieku XIX i XX, które w podstawowym kursie historycznym realizowane są dopiero w semestrze 4, 5 i 6. Natomiast w grupie przedmiotów z zakresu *historii życia codziennego czy historii wojskowości* dzieje się to o semestr wcześniej. Podobnie zbyt przyspieszone omawianie epok późniejszych odbywa się w ramach zajęć z zakresu *dziedzictwa kulturowego, jego ochrony i promocji*, gdzie przykładowo *historię gospodarczą regionu międzyrzecza Wisły i Pilicy do końca XVIII w.* omawia się już w semestrze II, a podstawowy kurs historii w tym samym czasie obejmuje tylko *historię średniowiecza*. Brak uzasadnienia także dla obecności na studiach pierwszego stopnia specjalistycznych zajęć - *metodologia badań regionalnych*, podczas gdy ogólny kurs *metodologii historii i historii historiografii* znajduje się dopiero w programie studiów drugiego stopnia. Zespół wizytujący PKA rekomenduje zmianę sekwencji zajęć na ocenianym kierunku i przesunięcie w/w zajęć pomiędzy semestrami tak, aby uniknąć wykazanych niekonsekwencji i braku powiązania z zajęciami kursowymi.

Plan studiów przewiduje zdecydowaną przewagę zajęć prowadzonych w formach aktywizujących.

Na studiach I stopnia konwersatoria, ćwiczenia, lektoraty i seminaria zajmują ponad 70% wymiaru godzin kontaktowych, natomiast na studiach II stopnia jest ich nieco więcej, bo ok. 80%. Takie proporcje form aktywizujących do form wykładowych sprzyjają osiągnięciu efektów uczenia się we wszystkich trzech kategoriach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Program studiów I stopnia obejmuje zajęcia umożliwiające wybór modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na tym poziomie, które pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. Należą do nich zajęcia z zakresu ścieżki nauczycielskiej lub nienauczycielskiej, proseminaria, seminaria dyplomowe oraz grupa przedmiotów *historia wojskowości* lub *historia życia codziennego*. Na studiach II stopnia przyjęto podobną zasadę i poza wyborem ścieżki, studenci decydują także o wyborze seminarium dyplomowego, translatorium językowego oraz grupy zajęć specjalistycznych z *historii ciała i cielesności* lub *historii Polski i świata współczesnego*. Problem z zapewnieniem studentom zajęć do wyboru, którym przypisano łącznie min. 30% liczby punktów ECTS niezbędnych do uzyskania kwalifikacji pojawia się jednak w przypadku studentów, którzy nie studiowali na studiach I stopnia specjalności nauczycielskiej, ponieważ oni w praktyce nie dokonują wyboru ścieżki. Muszą realizować ścieżkę *historia kultury i zarządzanie jej dobrami*, gdyż ścieżka nauczycielska jest już dla nich niedostępna ze względów formalnych. Zajęcia, które realnie mogą wybierać (translatorium, seminarium dyplomowe i grupa zajęć specjalistycznych), łącznie mają przypisane tylko 32 pkt. ECTS, a powinno ich być co najmniej 36.

W programie studiów I i II stopnia znajdują się również zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie historia, którym przyporządkowano ponad 50% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie. Na studiach I stopnia jest to 159 pkt. ECTS dla ścieżki nienauczycielskiej i 132 pkt. ECTS dla ścieżki nauczycielskiej, natomiast na studiach II stopnia – odpowiednio 99 i 73 pkt. ECTS. Do zajęć tych należą zajęcia kursowe prowadzone w dyscyplinie naukowej historia, odpowiadające tej dyscyplinie zajęcia do wyboru, seminaria dyplomowe oraz częściowo zajęcia oferowane w ramach ścieżek.

Kształcenie w zakresie znajomości języka obcego na ocenianym kierunku, na studiach I stopnia obejmuje 120 godzin i 9 ECTS, a na studiach II stopnia – 60 godzin i 3 ECTS. Wymiar godzin i punktów ECTS pozwala na osiągnięcie określonego w PRK poziomu umiejętności językowych.

Program studiów kierunku historia przewiduje realizację zajęć z zakresu nauk społecznych, którym przypisano ustawową liczbę punktów ECTS (nie mniejszą niż 5), jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych, w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż nauki społeczne. Na ocenianym kierunku na studiach I stopnia są to zajęcia z *wprowadzenia do medioznawstwa* (2 pkt. ECTS), *komunikacji międzyludzkiej* (2 pkt. ECTS) i *socjologii* (2 pkt. ECTS). Na studiach II stopnia: *media w świecie współczesnym* (2 pkt. ECTS), *kultura słowa* (2 pkt. ECTS) i *tutoring* lub *coaching* (1 pkt. ECTS).

Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela określony w rozporządzeniu MNiSW z dnia 25 lipca 2019 roku (Dz.U. 2019, poz. 1450) realizowany jest łącznie na obu poziomach studiów. Studia I stopnia poświęcono przygotowaniu do pracy w szkole podstawowej, a studia II stopnia – do nauczania w szkole ponadpodstawowej w zakresie dwóch przedmiotów: historii i wiedzy o społeczeństwie. Ogólna liczba godzin na specjalności nauczycielskiej odpowiada minimalnej liczbie godzin określonej w w/w rozporządzeniu ministerialnym i wynosi na studiach I stopnia 455h bez praktyk zawodowych, natomiast na studiach II stopnia – 525h bez praktyk zawodowych. Zgodnie ze standardem, zajęcia z bloku psychologiczno-pedagogicznego oraz z zakresu dydaktyki historii i dydaktyki wiedzy o społeczeństwie są zintegrowane z praktyką szkolną

i prowadzone w odpowiedniej proporcji w formach aktywizujących: konwersatoriach i zajęciach w tzw. szkole ćwiczeń. Na studiach I stopnia 40h jest realizowanych poprzez przygotowanie projektu własnego zintegrowanego z praktyką zawodową psychologiczno-pedagogiczną, natomiast na studiach II stopnia jest to 15h poprzez udział w prezentacji własnego projektu zintegrowanego z praktyką zawodową psychologiczno-pedagogiczną. Liczba obowiązkowych praktyk zawodowych na ocenianym kierunku nie budzi zastrzeżeń. Sekwencja zajęć w ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela przewiduje prawidłową kolejność wprowadzania najpierw treści z zakresu psychologii, potem pedagogiki, a następnie dydaktyki ogólnej i dydaktyki historii.

Liczba punktów ECTS przypisana do poszczególnych bloków zajęć (B, C i D wg standardów ministerialnych) oraz nakład pracy studenta zostały właściwie oszacowane. Wyjątek stanowią jedynie praktyki zawodowe śródroczne z historii w szkole podstawowej oszacowane na 3 pkt. ECTS przy 150h nakładzie pracy studenta.

Informacja o wykorzystywanych w procesie kształcenia na ocenianym kierunku metodach dydaktycznych, podana w wielu kartach przedmiotów jest dość ogólnikowa. Wykładowcy zazwyczaj deklarują do jakiej kategorii metod dydaktycznych będą sięgać (np. metody podające, poszukujące, praktyczne, problemowe, oglądowe, słowne i percepcyjne), ale nie wskazują konkretnej metody jaką podczas zajęć zastosują, co pozwala sądzić, że zajęcia projektowane są w sposób jedynie ogólny i powierzchowny. Zastrzeżenia wzbudza także brak powiązania metod dydaktycznych z formą zajęć w kartach przedmiotów realizowanych w różnych formach (np. wykład i konwersatorium). Student na podstawie sylabusu nie jest w stanie zorientować się w jaki sposób pracować będzie podczas każdego z tych zajęć, jakich zachowań/jakiego rodzaju aktywności będzie od niego wymagał prowadzący. Rekomenduje się zatem doprecyzowanie w kartach przedmiotów metod kształcenia z przypisaniem ich do danej formy zajęć (np. wykładu lub ćwiczeń). Zwłaszcza w sytuacjach, gdy jedna karta dotyczy dwóch różnych form zajęć. Przeprowadzone przez ZO PKA hospitacje zajęć pokazały, że głównymi metodami pracy są wykłady (informacyjne lub problemowe) z elementami pokazu i z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej, praca pod kierunkiem (z wykorzystaniem różnych środków dydaktycznych, jak np. źródła, mapy czy ilustracji), z rzadka na zajęciach prowadzone są dyskusje, organizowana praca w grupach, sporadycznie realizowane są projekty własne studentów. Studenci nie są odpowiednio motywowani do aktywnego udziału w zajęciach. Podczas obserwowanych zajęć przed studentami nie stawiano problemów do rozwiązania, nie zachęcano ich do polemiki, nie wywoływano dyskusji, nie angażowano studentów do samodzielnej pracy w grupach. Studenci byli odbiorcami wiedzy (np. przepisywali slajdy z prezentacji multimedialnych), co najwyżej przepytывano ich z zadanych lektur. W projektowaniu procesu dydaktycznego na poszczególnych zajęciach nie uwzględniono najnowszych propozycji dydaktyki akademickiej, wspomagającej osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się w postaci takich metod, jak np. analiza przypadku, drzewo decyzyjne, debata, symulacja, mikronauczanie, portfolio, metaplan, Problem-Based Learning, itp. Nie wypracowano także specyficznych metod kształcenia w zakresie kompetencji społecznych, które są osiągnięte niejako przy okazji osiągnięcia efektów uczenia się z zakresu wiedzy i umiejętności. Podczas zajęć wykorzystywane były natomiast nowoczesne technologie informatyczne, co umożliwia bardzo dobre wyposażenie sal ćwiczeniowych i wykładowych oraz Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach. Uczelnia korzysta także pomocniczo z platformy e-learningowej.

Metody dydaktyczne stosowane w nauczaniu języka nowożytnego na ocenianym kierunku umożliwiają uzyskanie kompetencji językowych w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2 na studiach I stopnia i B2+ na studiach II stopnia. Bazują one przede wszystkim na podejściu komunikacyjnym,

odwołują się do tzw. metody eklektycznej, czyli łączącej różne elementy metod podających i problemowych, w tym dyskusje i metody aktywizujące.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku historia umożliwia jego dostosowanie do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami, co uregulowane jest m.in. w „Procedurze zapewniania studentom dostępności kształcenia, wsparcia w procesie uczenia się, partycypacji społecznej, rozwoju naukowym oraz w zakresie świadczeń”. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć m.in. na zmianę formy udziału w zajęciach, przygotowanie materiałów w alternatywnych formach zapisu oraz na zmianę trybu sesji egzaminacyjnej.

Praktyki zawodowe, o charakterze obowiązkowym, na kierunku historia odbywają wszyscy studenci zarówno na studiach I, jak i II stopnia. Ci, którzy wybrali ścieżkę przedmiotów nienauczycielskich realizują praktykę w archiwach, muzeach i innych instytucjach kultury w wymiarze 60 godz. (3 pkt. ECTS) na studiach I stopnia oraz 60 godz. (2 pkt. ECTS) na studiach II stopnia. Studenci, którzy wybrali ścieżkę przedmiotów nauczycielskich realizują praktykę psychologiczno-pedagogiczną ciągłą w szkole podstawowej i ponadpodstawowej, praktykę śródroczną z historii w szkole podstawowej i ponadpodstawowej, praktykę ciągłą z historii w szkole podstawowej i ponadpodstawowej, praktykę śródroczną i ciągłą z wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej i ponadpodstawowej.

Ogólne zasady organizacji i przeprowadzania praktyk, w tym odnoszące się do nadzoru nad praktykami, zostały określone w Zarządzeniu nr 95/2020 Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 8 maja 2020 r. w sprawie praktyk zawodowych dla studentów oraz dla słuchaczy studiów podyplomowych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Zgodnie z tym dokumentem specyficzne dla kierunku historia zasady określone są w „instrukcji studenckich praktyk”, opracowanej w odrębnej wersji dla praktyk zawodowych ścieżki nienauczycielskiej i nauczycielskiej. Za organizację praktyk odpowiada Uczelniany Koordynator Studenckich Praktyk Zawodowych i Staży oraz kierunkowy opiekun praktyk, pod nadzorem Dziekana Wydziału Humanistycznego i w porozumieniu z zastępcą Dyrektora ds. kształcenia Instytutu Historii UJK.

Dla każdego rodzaju praktyk przygotowano odrębne karty przedmiotu (sylabusy), w których sformułowano specyficzne efekty uczenia się. Są one spójne z efektami uczenia się określonymi dla kierunku i dla poszczególnych zajęć. Na poziomie studiów II stopnia dodatkowo odniesiono je również do efektów uczenia się dla specjalności nauczycielskiej. Efekty uczenia się określone w kartach praktyk (sylabusach) są w pełni zorientowane na osiągnięciu przez studentów wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Pewną dezinformację wprowadza jednak odmienne formułowanie katalogu efektów, które musi student uzyskać w trakcie praktyk we wspomnianej wyżej „Instrukcji studenckich praktyk dydaktycznych” i w dzienniczku praktyk. Powoduje to chaos informacyjny i niepewność, jakie konkretnie umiejętności/treści student ma opanować w trakcie odbywania praktyk.

Forma i struktura programu praktyk na ocenianym kierunku jest ujednolicona i określona w „Instrukcji studenckich praktyk dydaktycznych”, „Instrukcji praktyk zawodowych pedagogicznych” oraz w części instruktażowej w „Dzienniku praktyk zawodowych nie dydaktycznych”. Można wyróżnić w niej takie elementy, jak cele praktyk, organizacja praktyk lub formy realizacji praktyk (czas trwania praktyk, opis procedur organizacyjnych), obowiązki studenta w czasie praktyki, przebieg praktyk (w przypadku praktyki zawodowej niedydaktycznej zawierający także propozycje zadań dla studentów) oraz warunki zaliczenia praktyk. W w/w dokumentach nie określono jednak jasnych: kryteriów, które powinny spełniać placówki przyjmujące studentów na praktyki, reguł zatwierdzania przez Uczelnię miejsca odbywania praktyk; kryteriów, które powinny spełniać opiekunowie praktyk w szkołach (posiadane uprawnienia zawodowe, staż pracy itp.); zadań opiekuna praktyk w zakładzie pracy (w przypadku

praktyk nie dydaktycznych), a także reguł przeprowadzania hospitacji praktyk przez pracowników Uczelni.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk tylko w przypadku praktyki śródrocznej (tzw. szkoły ćwiczeń) dla studentów specjalności nauczycielskiej. Miejsc praktyk zawodowych niedydaktycznych oraz praktyk ciągłych pedagogicznych i dydaktycznych studenci historii muszą poszukiwać samodzielnie. W Uczelni nie przyjęto z góry określonych kryteriów formalnych i jakościowych, w oparciu, o które kwalifikowane są miejsca praktyk zaproponowane przez studentów ocenianego kierunku. Nie prowadzi się też hospitacji tego typu praktyk ze strony przedstawicieli Uczelni. Wobec braku formalnie zatwierdzonych kryteriów weryfikacji szkół do praktyk ciągłych oraz instytucji przyjmujących studentów na praktyki niedydaktyczne, nie można ocenić czy infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu dydaktycznego, czy umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Uwaga ta odnosi się także do realizacji praktyk z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej.

Wymiar godzin praktyk realizowanych na specjalności nienauczycielskiej, przyporządkowana im liczba punktów ECTS oraz ulokowanie w planie studiów nie budzą zastrzeżeń. Praktyki na specjalności nauczycielskiej odpowiadają wymaganiom standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela z 2019 r. Odbywają się one w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, w odpowiedniej kolejności i są zintegrowane z zajęciami na Uczelni.

Ocena z praktyki wystawiana jest przez opiekuna praktyk w Uczelni na podstawie dziennika praktyk, w którym opisywane są czynności wykonane przez studenta (tzw. autorski program praktyki opracowany przez opiekuna praktyk w porozumieniu ze studentem), sprawozdania z praktyk oraz oceny (opinii) wystawionej przez opiekuna praktyki w zakładzie pracy. W przypadku praktyk zawodowych niedydaktycznych ocena dokonywana przez opiekuna praktyk nie odnosi się do osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się i ma wyłącznie charakter opisowy. Z kolei w odniesieniu do praktyk dydaktycznych i pedagogicznych musi uwzględnić konkretnie wymienione w dzienniku praktyk osiągnięcia studenta, ale te osiągnięcia nie pokrywają się z efektami uczenia się wymienionymi w kartach praktyk (sylabusach). To kolejny negatywny skutek umieszczania w trzech różnych dokumentach odmiennie sformułowanych efektów uczenia się w zakresie praktyk.

Program praktyk ewaluowany jest w ramach prac Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia na kierunku historia. W Instytucie Historii odbywają się także rozmowy z każdym ze studentów dotyczące warunków w jakich odbywały się praktyki i kompetencji opiekuna praktyki w zakładzie pracy. Studenci nie oceniają efektów uczenia się osiągniętych na praktykach. Mogą jedynie napisać ogólną opinię o przebiegu praktyk w dzienniku praktyk, ale nie stwierdzono w dokumentacji przedłożonej przez Uczelnię, że odbyła się jakakolwiek dyskusja nad tymi opiniami w szerszym gronie, np. wspomnianego wyżej KZJK, skutkująca dalszym doskonaleniem praktyk. Zespół oceniający PKA rekomenduje włączenie w większym stopniu studentów w ewaluację przebiegu praktyk, a także podejmowanie stałej i systematycznej refleksji nad tą oceną w gremiach odpowiedzialnych za jakość kształcenia na ocenianym kierunku.

Zajęcia na ocenianym kierunku odbywają się od poniedziałku do piątku. Jedynie studenci II roku studiów II stopnia mają jeden dzień wolny od zajęć, co umożliwia im efektywne wykorzystanie czasu na samodzielne uczenie się i przygotowanie pracy dyplomowej. Zajęcia odbywają się zwykle w półtoragodzinnych interwałach zegarowych z piętnastominutową przerwą. Zaczynają się one jednak w poszczególne dni tygodnia o różnych godzinach, np. w poniedziałki i wtorki od godz. 8.00, we wtorki od godz. 9.00, w środy od 8.45. Dodatkowo porządek ten nie dotyczy wszystkich roczników (siatka zajęć dla jednego rocznika może zaczynać się o godz. 8.00, dla innego o 8.45). Taka organizacja zajęć

utrudniać może studentom indywidualizację ścieżki kształcenia i udział w zajęciach adresowanych do innych lat studiów. Zdarzają się także w siatce zajęć tzw. okienka, czyli dłuższe przerwy pomiędzy zajęciami (głównie w poniedziałki i wtorki), wynikające z konieczności dostosowania się do terminów lektoratów oferowanych nie tylko temu kierunkowi studiów oraz kumulacje zajęć przekraczające 8 godzin lekcyjnych w ciągu dnia (np. w środy na III roku studiów I stopnia), co przy braku wolnych dni stanowi jednak duże obciążenie dla studentów i powoduje trudności w wygospodarowaniu wolnego czasu na samodzielne uczenie się lub pobyt w archiwum. Taka organizacja zajęć zasadniczo jest zgodna z zasadami higieny uczenia się, niemniej zespół oceniający PKA rekomenduje, aby w planowaniu tygodniowego rozkładu zajęć studentów unikać tak dużych kumulacji zajęć i starać się zaprojektować choć jeden dzień z mniejszym obciążeniem godzinowym. Dobrym rozwiązaniem na ocenianym kierunku jest natomiast zarezerwowanie jednego dnia w tygodniu na odbycie praktyk zawodowych, podczas którego studenci nie mają żadnych zajęć na Uczelni.

Plany studiów I i II stopnia nie przewidują w semestrze więcej niż 3 do 5 egzaminów. Najbardziej w tym względzie są obciążeni studenci ścieżki nauczycielskiej, którzy w semestrze piątym mają aż 5 egzaminów, ponieważ poza *historią nowożytną Polski i powszechną* muszą jeszcze zdać egzamin z *psychologii ogólnej*, *diagnozy nauczycielskiej* i *pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi* oraz z *dydaktyki ogólnej*, gdy w tym samym czasie studenci ścieżki nienauczycielskiej mają tylko 2 egzaminy. Odwrotnie jest z kolei na studiach drugiego stopnia, kiedy to właśnie studenci wybierający *historię kultury i zarządzanie jej dobrami* w semestrze drugim muszą zdać aż 5 egzaminów, gdy pozostali studenci mają tylko 3 egzaminy. Zespół wizytujący PKA rekomenduje usunięcie tego nierównomiernego obciążenia studentów np. poprzez zmianę formy zaliczenia i/lub przeniesienie egzaminu na inny semestr.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe realizowane na ocenianym kierunku studiów uwzględniają aktualny stan wiedzy i metodologii badań w dyscyplinie historia oraz wyniki działalności naukowej w tej dyscyplinie, prowadzonej w Instytucie Historii i na Wydziale Humanistycznym UJK w Kielcach. Nie są jednak w pełni zgodne ze specyficznymi, określonymi dla zajęć lub grup zajęć efektami uczenia się.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, liczba godzin przypisana do poszczególnych zajęć, ich sekwencja i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Nie zapewniono jednak studentom wybierającym specjalność inną niż nauczycielska na studiach II stopnia możliwości rzeczywistego wyboru zajęć, którym przypisano co najmniej 30% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na tym poziomie. Stosowane na ocenianym kierunku studiów metody dydaktyczne są zasadniczo zorientowane na studentów, nie motywują ich jednak do aktywnego udziału w zajęciach. Na ocenianym kierunku studiów prowadzone jest także kształcenie przygotowujące do zawodu nauczyciela historii i wiedzy o społeczeństwie, zgodnie z wszystkimi wymogami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Nauki

i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Obowiązkowym elementem programu zarówno dla specjalności nauczycielskiej, jak i nie nauczycielskiej, są praktyki zawodowe. Ich wymiar i ulokowanie w programie studiów nie wzbudzą wątpliwości. Zastrzeżenia budzi natomiast organizacja praktyk i znaczące rozbieżności pomiędzy kartami praktyk zawodowych (sylabusami) a instrukcjami praktyk i dziennikami praktyk, dotyczące oczekiwanych efektów uczenia się i ich odniesienia do efektów określonych w standardach kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela oraz do efektów zdefiniowanych dla kierunku studiów. Brakuje również adekwatnych i przydatnych narzędzi weryfikowania efektów uczenia się zdefiniowanych dla praktyk zawodowych.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. braku rzeczywistego wyboru zajęć na studiach drugiego stopnia w wymaganym zakresie w przypadku studentów specjalności innej niż nauczycielska,
2. metod dydaktycznych wykorzystywanych podczas zajęć, które w stopniu niewystarczającym motywują studentów do aktywnego udziału w procesie kształcenia i osiągnięcia zaplanowanych efektów uczenia się,
3. niekonsekwencji w zapisie efektów uczenia się dla praktyk zawodowych w kartach przedmiotu i innych dokumentach dotyczących przebiegu i organizacji praktyk oraz brakiem także odpowiednich narzędzi ewaluacyjnych pozwalających na ich weryfikację,
4. braku określenia w dokumentacji praktyk:
 - kryteriów, które powinny spełniać placówki przyjmujące studentów na praktyki,
 - reguł zatwierdzania przez Uczelnię miejsca odbywania praktyk,
 - kryteriów, które powinni spełniać opiekunowie praktyk w szkołach (posiadane uprawnienia zawodowe, staż pracy itp.)
 - zadań opiekuna praktyk w zakładzie pracy (w przypadku praktyk nie dydaktycznych)
 - reguł przeprowadzania hospitacji praktyk przez pracowników Uczelni,
 - kryteriów formalnych i jakościowych, w oparciu, o które kwalifikowane są miejsca praktyk zaproponowane przez studentów ocenianego kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Należy zróżnicować metody dydaktyczne stosowane podczas zajęć, by pozwalały one na osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się z obszaru wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i 3 motywowały studentów do aktywnego udziału w procesie uczenia się.
2. Należy zapewnić wszystkim studentom studiów drugiego stopnia taką samą możliwość wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na tym poziomie.
3. Należy przyjąć jeden katalog efektów uczenia się dla praktyk zawodowych.
4. Należy dostosować do efektów uczenia się dla praktyk zawodowych narzędzia ich weryfikacji.

5. Należy sformułować zasady i procedury gwarantujące odpowiedni dobór miejsc odbywania praktyk zawodowych.
6. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Rekrutacja na studia historyczne I i II stopnia odbywa się na podstawie zasad formalnie przyjętych i opublikowanych na stronach Biuletynu Informacji Publicznej UJK. Są one przyjmowane corocznie decyzjami Senatu UJK w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe. Sama rekrutacja odbywa się przez internetowy system rekrutacji kandydatów, do którego odsyłają strony Uczelni. Strony systemu rekrutacji kandydatów zawierają informacje o terminarzu rekrutacji, wymaganych dokumentach, opłacie rekrutacyjnej oraz podstawach prawnych, w tym zasadach rekrutacji na poszczególne kierunki. Także na stronie Wydziału Humanistycznego odpowiedzialnego za rekrutację na kierunku historia zostały zaprezentowane podstawowe zasady przyjęcia na studia oraz link do witryny systemu rekrutacji kandydatów. Zasady rekrutacji są bezstronne, przejrzyste i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów. Zasady rekrutacyjne zapewniają też pełny udział w procesie rekrutacyjnym osób z niepełnosprawnościami. Rekomenduje się uzupełnienie wymagań rekrutacyjnych o informację o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów oraz wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem na odległość.

W postępowaniu rekrutacyjnym na studia I stopnia bierze się pod uwagę wynik z języka polskiego (waga 15%), matematyki (waga 5%), języka obcego (20%) oraz historii lub wiedzy o społeczeństwie (60%). Na wynik końcowy wpływa też poziom egzaminu maturalnego: w przypadku poziomu podstawowego stosowany jest przelicznik: 1, a w przypadku poziomu rozszerzonego – przelicznik: 2. Na podstawie tak uzyskanej punktacji powstaje lista rankingowa kandydatów stanowiąca podstawę decyzji o zakwalifikowaniu kandydatów na studia. Na studia mogą być przyjęte osoby, które uzyskały co najmniej 16 punktów. Jest to jeden z elementów selektywnych, zapewniających kandydatów o kompetencjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się. Drugim elementem selektywnym są ustalane przez Rektora limity przyjęć. W obecnej sytuacji demograficznej ten drugi element nie odgrywa jednak w praktyce większego znaczenia, gdyż przyjmowane są wszystkie osoby spełniające minimalne wymagania. Ostatnie lata charakteryzują się stabilną, choć stosunkowo niedużą liczbą osób przyjętych na studia (32-39 osób), przy czym dla części kandydatów historia stanowi drugi lub trzeci wybór. Postępowanie rekrutacyjne na studia II stopnia ma formę konkursu dyplomów, w którym określono minimalną ocenę 3,5 jako uprawniającą kandydata do wpisania na listę studentów. Dodatkowym kryterium jest średnia ocen ze studiów I stopnia. W przypadku absolwentów kierunków spoza dziedziny nauk humanistycznych przeprowadzana jest rozmowa kwalifikacyjna uwzględniająca kierunkowe efekty uczenia się w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia na kierunku historia. Minimalna ocena uprawniająca takiego kandydata do wpisu na listę studentów to 3,5 z rozmowy kwalifikacyjnej. Bardzo ograniczona liczba kandydatów sprawia, że na studia magisterskie przyjmowane są w praktyce wszystkie osoby spełniające minimalne wymogi. Ustalone przez Uczelnię zasady rekrutacji uwzględniają możliwość przyjęcia na studia kandydatów kończących studia niehistoryczne, ale tylko w przypadku absolwentów studiów niehumanistycznych zauważono konieczność weryfikacji wiedzy kandydatów w zakresie efektów uczenia się przypisanych kierunkowi historia, co oznacza, że wiedza w tym zakresie absolwentów np. filologii, filozofii czy

kulturoznawstwa nie jest sprawdzana. Jednocześnie efekty uczenia się zdefiniowane dla studiów II stopnia w zakresie wiedzy i umiejętności zakładają pewien poziom zaawansowania i pogłębienia (np. pogłębiona i rozszerzona wiedza na temat specyfiki metodologicznej historii jako dziedziny nauki; zaawansowana znajomość historii porównawczej Europy i świata, pogłębiona, rozszerzona i uporządkowana wiedza na temat metod badawczych i narzędzi warsztatowych historyka itp.). Tymczasem dla większości absolwentów innych kierunków niż historia I stopnia (humanistycznych i niehumanistycznych) praca magisterska będzie pierwszym doświadczeniem badawczym w życiu z zakresu dyscypliny historia i pierwszym tekstem historycznym tworzonym samodzielnie. Studenci ci nie przeszli kursów wprowadzających do studiów historycznych (Vademecum studiów historycznych), nie mają za sobą cyklu zajęć warsztatowych choćby z nauk pomocniczych historii. Zespół oceniający rekomenduje więc opracowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań wspierających absolwentów studiów niehistorycznych, które pomogłyby zniwelować ich niższe kompetencje w zakresie wiedzy i umiejętności w stosunku do kolegów kończących studia historyczne I stopnia. Wśród przedmiotów kształcenia ogólnego w programie studiów II stopnia znajduje się obowiązkowy język angielski, a efekty uczenia się na tych studiach wskazują, że oczekiwany poziom umiejętności w zakresie tego języka powinien być zgodny z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Procedura rekrutacyjna na II stopień studiów historycznych umożliwia jednak przyjęcie kandydatów, którzy nie posiadają kompetencji wstępnych wystarczających (np. nigdy nie uczyli się języka angielskiego), aby osiągnąć założony dla kierunku poziom biegłości językowej. Dlatego zespół oceniający rekomenduje zdefiniowanie w zasadach rekrutacyjnych minimalnych wymagań w zakresie znajomości języka angielskiego, umożliwiających przyszłym studentom osiągnięcie poziomu B2+ w procesie kształcenia na studiach II stopnia przy oferowanych studentom 60 godzinach lektoratu.

Warunkiem ukończenia studiów I stopnia i uzyskania tytułu zawodowego licencjata jest spełnienie wszystkich wymogów przewidzianych programem studiów (osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się), przygotowanie i uzyskanie pozytywnej oceny pracy dyplomowej oraz zdanie egzaminu dyplomowego. Analogiczne zasady obowiązują w przypadku warunków ukończenia studiów II stopnia. Funkcjonujące na obu poziomach studiów zasady dwuetapowego procesu dyplomowania, sprawdzającego zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej osiągnięcie efektów kształcenia należy uznać za rozwiązanie właściwe. Zasady, warunki i tryb dyplomowania zawarte są w regulaminie studiów UJK oraz w wydziałowym regulaminie dyplomowania. Określają one etapy i harmonogram dyplomowania, w tym procedurę sprawdzenia oryginalności pracy z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego oraz techniczne szczegóły przygotowania pracy. Ani regulamin studiów, ani wydziałowy regulamin dyplomowania nie definiują wymagań merytorycznych w stosunku do pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego, choć ten ostatni dokument wskazuje, iż kierunkowe zespoły ds. jakości kształcenia mogą określić szczegółowe wymagania stawiane pracom dyplomowym. Zostały one opisane z „Zasadach przygotowania i oceny prac dyplomowych i w IH UJK”, aczkolwiek nie są one jednoznaczne w odniesieniu do stosowania źródeł, jak i literatury przedmiotu w pracach dyplomowych przygotowywanych na studiach na I i II stopnia. Zarówno w przypadku licencjatu, jak i pracy magisterskiej użycie źródeł nie jest obligatoryjne, w obu przypadkach pisze się też, że podstawę pracy powinna stanowić literatura przedmiotu, choć na studiach I stopnia ma ona stanowić podstawę źródłową, nie wykluczającą użycia edycji źródłowych. Niewidoczna jest też różnica w zakresie merytorycznym i rozpiętości chronologicznej między pracami dyplomowymi na studiach licencjackich i magisterskich, co potwierdzają tematy prac przygotowanych na ocenianym kierunku studiów w ostatnich latach. U tego samego promotora pracy licencjackiej ramy chronologiczne mogą być

zarówno bardzo wąskie („Broń pancerna w niemieckiej doktrynie wojny błyskawicznej we wstępnej fazie konfliktu ze Związkiem Radzieckim (okres inicjatywy strategicznej VI-XII 1941)”, jak i szerokie („Polska broń pancerna 1918-1945”). Jedni promotorzy określają w tematach podstawę źródłową i chronologię prac magisterskich (np. „Nazizm na łamach Gazety Tygodniowej 1930-1939”), w ten sposób definiując w jakiś sposób zakres merytoryczny pracy, inni określają tematykę w sposób ogólnikowy (np. „Walhala i wyobrażenia eschatologiczne Normanów”). Za niewłaściwe w kontekście dyplomowania należy też uznać pewne niekonsekwencje prawne. Regulamin studiów UJK wskazuje, że praca dyplomowa ma być samodzielnym opracowaniem, zaś regulamin dyplomowania na Wydziale Humanistycznym UJK dopuszcza, by pracą dyplomową mogło być współautorstwo monografii naukowej lub rozdziału w monografii naukowej wydanej w wydawnictwie ujętym w ministerialnym wykazie wydawnictw. Regulamin studiów UJK zakłada też, że problematyka pracy dyplomowej powinna być ustalona nie później niż na rok przed planowanym końcem studiów, natomiast program studiów historycznych I stopnia seminarium licencjackie, podczas którego krystalizuje się temat pracy dyplomowej lokuje w V i VI semestrze studiów. Ponadto „Zasady przygotowania i oceny prac dyplomowych w IH UJK” wprowadzają możliwość przygotowania w ramach specjalności *dziedzictwo kulturowe, jego ochrona i promocja* prac dokumentacyjnych (I stopień) lub studiów z zakresu ochrony środowiska kulturowego (II stopień), do których studenci nie są przygotowywani podczas studiów i dla których nie określono wymagań merytorycznych.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się opisane są w regulaminie studiów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Określa on m.in. skalę ocen, terminy, w których ocena powinna być dokonana oraz zasady postępowania w sytuacjach, gdy student zgłasza zastrzeżenia do oceny. Dokumentem, który reguluje z kolei możliwość dostosowania zasad uzyskiwanych zaliczeń i zdawania egzaminów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest „Procedura zapewniania studentom dostępności kształcenia, wsparcia w procesie uczenia się, partycypacji społecznej, rozwoju naukowym oraz w zakresie świadczeń”. Regulamin studiów wyraźnie narzuca osobom prowadzącym zajęcia obowiązek wskazania zasad zaliczenia danego przedmiotu i przedstawienia ich na pierwszych zajęciach. Podobnie jest w przypadku kryteriów i warunków przeprowadzenia egzaminów – należy je podać na pierwszych zajęciach w semestrze. Określenie sposobu zaliczenia zajęć (zaliczenie z oceną lub egzamin w przypadku zajęć z przypisanymi punktami ECTS, zaliczenie bez oceny w przypadku zajęć bez punktów ECTS) zawiera obowiązujący w Uczelni wzór karty przedmiotu, w którym znajdują się także informacje dotyczące sposobu weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się oraz kryteriów oceny zaliczenia. Te ogólne zasady umożliwiają więc w pełni równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Obowiązek sformułowania kryteriów oceniania stwarza natomiast warunki do zapewnienia bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu weryfikacji oraz wiarygodności i porównywalności ocen.

Na ocenianym kierunku studiów nie zawsze wykorzystuje się możliwości szczegółowego określenia kryteriów oceny efektów uczenia się osiąganych przez studentów i często informuje się jedynie studentów o tym, ile procent prawidłowo wykonywanych zadań pozwala na uzyskanie danej oceny. Z tak ogólnej i niepełnej informacji nie wynika, jaka jest waga poszczególnych zadań w ocenie końcowej z danego przedmiotu i co to znaczy, że są one prawidłowo wykonane. Nie wiadomo też na czym te zadania mają polegać. Podobnie, zbyt ogólne jest kryterium dotyczące oceny pracy własnej studenta, formułowane przykładowo na ocenę dostateczną jako „praca własna oceniona na 6 pkt. w skali 10 punktowej”. Tego typu zapisy zastosowano m.in. w kartach do zajęć *urbanistyka*

i architektura Małopolski, najnowsza historia Polski czy szkolna edukacja lokalna i regionalna. Choć wskazano na poziom właściwych dla oceny osiągnięć studentów, to jednak nadal nie wiadomo, jakie kryteria szczegółowe powinna ona spełniać i na czym ma polegać.

Regulamin studiów na UJK w Kielcach określa zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Oceny końcowe z poszczególnych zajęć wprowadzane są przez osobę dokonującą zaliczenia do informatycznego systemu obsługi toku studiów najpóźniej do ostatniego dnia sesji poprawkowej, a student dokonuje weryfikacji poprawności wpisanych ocen. Wykorzystanie informatycznego systemu obsługi toku studiów gwarantuje identyfikację studenta i bezpieczeństwo jego danych. Studentowi przysługuje prawo odwołania do Dziekana w przypadku zastrzeżeń co do formy zaliczenia/egzaminu lub co do obiektywizmu oceniającego, w terminie 7 dni od dnia zaliczenia/egzaminu. W przypadku, gdy student zgłasza zastrzeżenia do oceny końcowej przedmiotu przysługuje mu prawo do zaliczenia komisyjnego, a w przypadkach oceny z egzaminu – prawo do egzaminu komisyjnego. Natomiast w sytuacji stwierdzenia zachowań nieetycznych i niezgodnych z prawem (np. niesamodzielność prac etapowych) może być wszczęta procedura dyscyplinarna, a w przypadku stwierdzenia plagiatu w procedurze dyplomowania – postępowanie zmierzające do odebrania tytułu zawodowego.

Stosowany na ocenianym kierunku studiów szczegółowy katalog metod oceniania nie jest możliwy do ustalenia, ponieważ w kartach przedmiotów przewidziano jedynie ogólne informacje o sposobach weryfikacji efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów. Zaliczono do nich egzamin (ustny lub pisemny), kolokwium, projekt, aktywność na zajęciach, pracę własną i pracę w grupie. Dopuszczono także dopisanie innych sposobów niż te wymienione, ale z możliwości tej korzysta się na historii niezwykle rzadko. Co więcej, pomimo, iż w formularzu symbolem gwiazdki zasygnalizowano, że niepotrzebne zapisy można usunąć, to prawie nikt tego nie robi. Nawet w przypadku egzaminu nie zaznacza się, czy odbywa się on w formie ustnej czy pisemnej. Analiza prac etapowych wykazała różne uchybienia i niekonsekwencje, np.: niezgodny z sylabusem sposób oceniania przygotowywanych przez studentów referatów pisemnych (wg sylabusów miały one być punktowane, zaś w praktyce oceny były wystawiane za całość bez przydzielania konkretnych punktów), brak informacji o sposobie przydzielania lub losowania pytań na egzaminie ustnym, brak informacji o sposobie oceny pracy własnej studenta i pracy w grupie (pomimo, iż w sylabusie wpisano te sposoby weryfikacji efektów uczenia się). Zespół wizytujący PKA rekomenduje zatem precyzyjne określenie warunków, form i kryteriów zaliczenia zajęć i/lub zadania egzaminu w celu usunięcia tych nieścisłości. W przypadku zajęć z języków obcych stosowane metody weryfikacji są różnorodne i precyzyjnie określone. Bazują na podejściu komunikacyjnym i tzw. metodzie eklektycznej, łączącej różne elementy metod podających i problemowych, w tym dyskusję i formy aktywizujące. Wyraźnie podano, co jest przedmiotem oceny i jakie kryteria student musi spełnić, aby uzyskać poszczególne oceny. Wskazane w kartach przedmiotu do zajęć z lektoratu języka nowożytnego na obu poziomach studiów metody weryfikacji efektów uczenia się są specyficzne dla kształcenia doskonalącego umiejętności posługiwania się językiem obcym.

W przypadku przedmiotów związanych z przygotowaniem do wykonywania zawodu nauczyciela stosowane są nieco bardziej zróżnicowane formy sprawdzania, odnoszące się adekwatnie zarówno do kategorii wiedzy i umiejętności, jak i kompetencji społecznych. Są to m.in. kolokwium pisemne, wykonanie prezentacji multimedialnej, aktywny udział w omawianiu obserwacji poziomu rozwoju uczniów przeprowadzonej podczas praktyki zawodowej psychologiczno-pedagogicznej, wykonanie pracy pisemnej dotyczącej rozwoju w okresie wczesnej adolescencji, wykonanie projektu, aktywny

udział w omawianiu obserwacji zachowań społecznych uczniów przeprowadzonej podczas praktyki zawodowej psychologiczno-pedagogicznej, udział w dyskusji dotyczącej skutecznego porozumiewania się w szkole, praca pisemna dotycząca radzenia sobie ze stresem, autorefleksja studenta. Osiągane efekty uczenia się są weryfikowane także podczas bezpośrednich obserwacji prowadzonych lekcji i w oparciu o analizę opracowanych konspektów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na studia historyczne I i II stopnia (kryteria kwalifikacji i procedury) są przejrzyste, zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na ocenianym kierunku. Osobom z niepełnosprawnościami również gwarantują pełny udział w procesie rekrutacyjnym. Zasady rekrutacji są też selektywne i zapewniają – z wyjątkiem umiejętności językowych – dobór kandydatów o minimalnych kompetencjach umożliwiających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Przyjęte na UJK w Kielcach zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów historii efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Obowiązek sformułowania kryteriów oceniania stwarza natomiast warunki do zapewnienia bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu weryfikacji oraz wiarygodności i porównywalności ocen. Rzadko są one jednak jasno i precyzyjnie sformułowane. Zastrzeżenia budzą też niejasne wymagania merytoryczne stawiane pracom licencjackim i magisterskim.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. braku jednoznacznie sformułowanych wymagań dotyczących wykorzystania źródeł i literatury w pracach licencjackich i magisterskich, wskazujących na różnice w poziomie prac dyplomowych przygotowanych na 6 i 7 poziomie PRK oraz wymogów merytorycznych dla prac dyplomowych w formie opisu obiektu lub studium z zakresu ochrony środowiska kulturowego specjalizacji *dziedzictwo kulturowe, jego ochrona i promocja* na I i II stopniu;
2. nieprecyzyjnego określenia metod weryfikacji efektów uczenia się, w tym braku jasnych i wyczerpujących opisów zadań, które student musi wykonać, aby osiągnąć efekty uczenia się przypisane do poszczególnych zajęć;
3. nieprecyzyjnego określenia kryteriów oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Należy doprecyzować wymagania merytoryczne wobec prac licencjackich i magisterskich, tak by czytelny był progres w wiedzy i umiejętnościach warsztatowych między studiami I i II stopnia

oraz sformułować wymagania merytoryczne wobec prac dyplomowych na studiach I i II stopnia mających formę opisu obiektu lub studium z zakresu ochrony środowiska kulturowego specjalizacji *dziedzictwo kulturowe, jego ochrona i promocja*.

2. Należy doprecyzować metody weryfikacji efektów uczenia się, w tym jasno i wyczerpująco scharakteryzować zadania służące sprawdzeniu czy i w jakim stopniu efekty uczenia się zostały osiągnięte.
3. Należy doprecyzować kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych zajęć.
4. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na ocenianym kierunku prowadzą pracownicy badawczo-dydaktyczni Instytutu Historii UJK. Wśród 29 osób pracujących bezpośrednio w Kielcach (jest też filia UJK w Piotrkowie) jest 9 profesorów tytularnych, 18 doktorów habilitowanych i 2 doktorów, którzy posiadają dorobek naukowy w zakresie dyscypliny historia, zgodny z kierunkiem studiów. Ponadto zajęcia na studiach I i II stopnia prowadzi 21 osób z innych jednostek UJK, przede wszystkim Centrum Edukacji Nauczycieli. Wśród naukowców zatrudnionych w Instytucie Historii znajdują się badacze zajmujący się wszystkimi epokami historycznymi, choć widoczna jest przewaga historyków skupiających swoje zainteresowanie na wieku XIX i XX. Opublikowane przez nich książki, rozdziały i artykuły dotyczą nie tylko historii Polski czy regionalnej, ale także dziejów powszechnych. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku mają odpowiedni dorobek naukowy, a kompetencje dydaktyczne są podnoszone w wyniku uczestnictwa w różnych kursach i szkoleniach, w tym dotyczących kształcenia na odległość. Liczba nauczycieli akademickich w relacji do stosunkowo niewielkiej liczby studentów (65 na obu poziomach studiów) zapewnia właściwe warunki realizacji zajęć, grupy nie są liczne, możliwe jest zindywidualizowane podejście do studentów. Za obsadę zajęć odpowiada dyrekcja Instytutu Historii, która w porozumieniu z kierownikami zakładów podejmuje decyzje o przydzieleniu zajęć konkretnym naukowcom. Jednostki wewnętrzne w Instytucie (zakłady i pracownie) mają charakter naukowy, aczkolwiek trudno wyróżnić wśród nich jakieś dominujące kierunki badań oraz zespoły badawcze. Ma to znaczenie dydaktyczne w kontekście określonych efektów uczenia się, gdyż już na pierwszym stopniu zakłada się, że student posiada umiejętność planowania nie tylko indywidualnej pracy historyka, ale też zespołu badawczego.

W dokonanej w bieżącym roku akademickim obsadzie niektórych zajęć widoczny jest brak zgodności dorobku naukowego prowadzących zajęcia z ich zakresem merytorycznym. Doświadczeni historycy prowadzą zajęcia z socjologii czy translatorium języka łacinskiego, archeolog z historii prawa, zaś badacze nie wykorzystujący w swojej pracy naukowej metod kwantytatywnych zajmują się dydaktyką statystyki i demografii historycznej oraz historii gospodarczej.

W związku z tym, że swoje obowiązki pensowe historycy UJK mogą realizować na różnych kierunkach prowadzonych na Wydziale Humanistycznym (nie tylko na studiach historycznych) trudno ocenić w pełni poziom ich obciążenia dydaktycznego. Za niewłaściwą praktykę uznać należy powierzanie jednemu pracownikowi poprowadzenia w ciągu roku akademickiego aż 8 – 9 grup zajęć z różnych przedmiotów oferowanych na pierwszym i drugim stopniu studiów. Stanowi to ogromne obciążenie

dydaktyczne, utrudnia równomierne i kompleksowe przygotowanie się nauczyciela akademickiego do zajęć oraz godzenie obowiązków dydaktycznych z naukowymi. Nie sprzyja także specjalizacji dydaktycznej, wpływa negatywnie na jakość prowadzonych zajęć. Rekomenduje się mniejsze zróżnicowanie zajęć powierzanych nauczycielom akademickim w ciągu roku akademickiego.

Zajęcia realizowane w ramach ścieżki przygotowującej do zawodu nauczyciela prowadzone są przez osoby posiadające odpowiedni dorobek naukowy i doświadczenie w takich dyscyplinach, jak psychologia i pedagogika oraz w dyscyplinie historia w zakresie dydaktyki historii. W przypadku przedmiotów z zakresu pedagogiki i psychologii oraz części przedmiotów warsztatowych zajęcia powierzane są pracownikom Centrum Edukacji Nauczycielskiej przy UJK, które wspiera, monitoruje i w dużej mierze kontroluje kształcenie nauczycieli. Z kolei dydaktyką historii zajmują się pracownicy Instytutu Historii UJK, którzy odpowiadają również za organizację praktyk śródrocznych w szkołach.

W sytuacji niżej demograficznego i niedużej liczby kandydatów na studia możliwości rozwoju kadry poprzez nowe zatrudnienia są w zrozumiąły sposób ograniczone, aczkolwiek struktura zatrudnienia z bezwzględną dominacją pracowników samodzielnych (93% zatrudnionych) nie powinna być docelowa, gdyż nie sprzyja ani rozwojowi naukowemu, ani pełnemu wykorzystaniu w dydaktyce najnowszych osiągnięć technologicznych oraz dobrego, nowoczesnego wyposażenia nowej siedziby Wydziału. Przejście doświadczonych wykładowców na emeryturę nie wiąże się z uzupełnieniami kadry, co w znaczący sposób ogranicza studentom możliwość kontaktu ze specjalistami w danym obszarze badań i tym samym wpływa na jakość dydaktyki (np. zmniejszenie liczby starożytników z dwóch do jednej osoby, której jako jedynej powierza się kształcenie w zakresie historii starożytnej). W opinii zespołu oceniającego nie zawsze też posiadane zasoby kadrowe Instytutu Historii UJK (charakteryzujące się przecież wysokimi kwalifikacjami) są wykorzystywane w sposób optymalny w procesie dydaktycznym. Zdarza się, że specjaliści w pewnych dziedzinach prowadzą zajęcia z przedmiotów odległych od ich badań, a z kolei przedmioty, które w pełni pokrywają się z ich zainteresowaniami badawczymi zostały przydzielone innym pracownikom. Także analiza kart przedmiotów wskazuje, że często były one przygotowane przez osoby, które w praktyce zajęć z tych przedmiotów nie prowadzą, co owocuje rozbieżnością między zawartością sylabusów a przebiegiem zajęć. Nie sprzyja to prawidłowemu przebiegowi procesu dydaktycznego, co potwierdziły bezpośrednie obserwacje hospitowanych zajęć. Rekomenduje się więc powierzanie przygotowania/aktualizacji kart przedmiotów osobom przewidzianym do prowadzenia zajęć. Tak by mogły one realizować na jak najwyższym poziomie swoje autorskie programy, zgodnie z własnymi osiągnięciami badawczymi i doświadczeniem dydaktycznym.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na I i II roku studiów historycznych są regularnie, co semestr, oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem. Anonimowe ankiety realizowane są za pośrednictwem systemu Wirtualna Uczelnia. Na podstawie ankiet opracowywane są raporty, z którymi zapoznawani są pracownicy na indywidualnych spotkaniach z Dyrekcją. Władze Instytutu zlecają też doświadczonym pracownikom wykonywanie regularnych hospitacji zajęć, a w ramach oceny okresowej pracowników ocenia się także działalność dydaktyczną. Wyniki ankiet studenckich wskazują na wysoki poziom ich zadowolenia z prowadzonych zajęć, nie istnieje jednak systemowe rozwiązanie nagradzania pracowników za działalność dydaktyczną. System nagród i awansów powiązany jest nie tyle (i tylko) z dydaktyką, ale przede wszystkim aktywnością naukową i organizacyjną pracowników.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Liczebność, struktura i dorobek naukowy kadry Instytutu Historii UJK umożliwiają na ocenianym kierunku prawidłową realizację zajęć, których jakość jest regularnie monitorowana. Zastrzeżenia zespołu oceniającego budzi dobór pracowników o określonych kompetencjach, wynikających z podejmowanych badań naukowych do prowadzenia poszczególnych zajęć. Obsada niektórych przedmiotów nie jest związana z doświadczeniem badawczym prowadzących. Nie jest też dobrą praktyką przygotowywanie kart przedmiotów przez osoby, które nie prowadzą zajęć w ramach tych przedmiotów.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących niewłaściwej obsady niektórych zajęć, pomijającej specjalizację naukową prowadzących zajęcia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Należy zadbać o właściwą obsadę zajęć powierzając ich prowadzenie pracownikom z odpowiednią specjalizacją badawczą.
2. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Baza dydaktyczna i naukowa wykorzystywana w procesie kształcenia na kierunku historia to zarówno obiekty własne Instytutu Historii, jak i ogólnouczelniane, takie jak Biblioteka Uniwersytecka czy sale sportowe.

Od lutego 2020 roku siedziba Instytutu Historii mieści się w budynku przy ul. Uniwersyteckiej 17, będącym nowoczesną i dostosowaną do potrzeb kształcenia bazą dydaktyczną. Instytut dysponuje 19 salami dydaktycznymi, w tym 6 małymi aulami i 2 dużymi (jedna współdzielona z pozostałymi jednostkami WH), 1 pracownią komputerową na 15 stanowisk. Sale dydaktyczne wyposażone są w sprzęt komputerowy, rzutniki, nagłośnienie, ekrany/monitory lub telewizory. Podczas zajęć korzystać można także z tablic multimedialnych, co pozwala na zróżnicowanie form i metod kształcenia na prowadzonym kierunku.

W realizacji programu na studiach historycznych korzysta się również z infrastruktury wydziałowej, w tym m.in. ze studia radiowego i telewizyjnego. Instytut zapewnia także różne pomoce dydaktyczne, w tym zbiory map historycznych, plansz dydaktycznych, podręczników do nauczania historii i wiedzy o społeczeństwie, atlasów historycznych, słowników i zeszytów ćwiczeń. Te ostatnie wykorzystywane są przez studentów ocenianego kierunku studiów podczas zajęć przygotowujących do wykonywania

zawodu nauczyciela historii i woś. Liczba sal, pracowni specjalistycznych a także wyposażenie, odpowiadają liczebności grup studenckich oraz potrzebom prowadzonego kształcenia i działalności naukowej na ocenianym kierunku. Funkcjonalność i wyposażenie sal dydaktycznych, pracowni specjalistycznych umożliwiają studentom samodzielne wykonywanie czynności badawczych i nabywanie umiejętności związanych z działalnością zawodową oraz zapewniają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Zarówno na ścieżce nauczycielskiej, jak i nienauczycielskiej proces kształcenia odbywa się z wykorzystaniem infrastruktury pozwalającej na osiągnięcie efektów uczenia się, mieszczącej się zarówno w budynkach UJK, jak również w podmiotach zewnętrznych, w których odbywają się praktyki zawodowe. Studenci historii przygotowujący się do zawodu nauczyciela odbywają praktyki w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, a koncentrujący się na ochronie dziedzictwa kulturowego – w instytucjach kultury i archiwach. Praktyki są realizowane w podmiotach, których infrastruktura i wyposażenie pozwalają osiągnąć zamierzone efekty uczenia się.

Uczelnia oferuje studentom i pracownikom dostęp do zasobów informatycznych, w tym do sieci bezprzewodowej EDUROAM, pozwalający na bezpłatne korzystanie z Internetu na terenie całej Uczelni i w akademikach. UJK zapewnia także dostęp do poczty elektronicznej w domenie ujk.edu.pl.

Komunikację pomiędzy wykładowcami, pracownikami administracji, a studentami zapewnia system Wirtualna Uczelnia, umożliwiający m.in. dokonanie przez studentów wyboru zajęć fakultatywnych, zajęć wychowania fizycznego, lektoratów języków obcych czy oceny procesu kształcenia. Wykładowcom system Wirtualnej Uczelni zapewnia możliwość przesyłania studentom materiałów dydaktycznych, niezbędnych zarówno w procesie kształcenia synchronicznego i asynchronicznego. Platforma jest również elektronicznym indeksem studenta, działającym w ramach Zintegrowanego Systemu Informatycznego UJK. Wspomniane udogodnienia informatyczne i proces zapewniania do nich dostępu odbywa się z poszanowaniem praw RODO, nad czym czuwa Dział Zabezpieczenia Informatycznego UJK oraz wydziałowy pracownik zabezpieczenia informatycznego.

Każdy student i każdy nauczyciel akademicki posiada dostęp do platformy e-learningowej Microsoft Teams. Wydział korzysta z dodatkowego systemu /aplikacji, która jest wykorzystywana do transmitowania wydarzeń ogólnowydziałowych i naukowych (seminaria, obrony zdalne). Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu (w tym w ramach e-learningu) umożliwia skuteczną interakcję między studentami, nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia.

Uczelnia w procesie kształcenia na kierunku historia nie wykorzystuje specjalistycznego oprogramowania. W związku z realizacją programu studiów obejmującego także treści ze statystyki i demografii historycznej rekomenduje się zakup i włączenie do procesu dydaktycznego oprogramowania specjalistycznego właściwego dla tych obszarów badań historycznych. Wszystkie obiekty Uczelni przystosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnością – posiadają podjazdy umożliwiające dostęp do pomieszczeń dydaktycznych, administracyjnych i socjalnych. Infrastruktura dostosowana jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w sposób zapewniający im pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej. Sale wyposażone są w oprogramowanie i akcesoria umożliwiające pracę na nich osobom z różnego rodzaju niepełnosprawnościami i ograniczeniami motorycznymi – np. specjalne klawiatury lub nakładki na klawiatury, joysticki. W budynku, gdzie mieści się Instytut Historii istnieje szereg udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami. Obiekt jest dostosowany dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (miejsca parkingowe w pobliżu wejścia i podjazdu dla wózków, windy, brak progów w przejściach, odpowiednio dostosowane toalety na każdym piętrze), pozbawiony barier uniemożliwiających swobodne poruszanie się osób

z niepełnosprawnością ruchową. Ponadto windy wyposażone są w system powiadamiania dźwiękowego oraz przyciski z oznaczeniami w alfabecie Braille'a (dla osób niewidomych i słabo widzących). Zaawansowane są prace nad oznakowaniem wszystkich obiektów (aule, sale dydaktyczne, pokoje) przy pomocy alfabetu Braille'a oraz kodów QR. Realizacja tego zadania ułatwi poruszanie się, orientację i dostosowanie przestrzeni zwłaszcza do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących.

Ogromne znaczenie w kształceniu na kierunku historia ma łatwy dostęp do obszernych, zróżnicowanych i aktualnych zasobów bibliotecznych. Zapewnia go Biblioteka Uniwersytecka, znajdująca się naprzeciw Instytutu Historii. W Bibliotece dla kierunku historia, dostępnych jest 16 484 woluminów (tj. 10 400 tytułów) z tego w strefie wolnego dostępu do zbiorów zwartych (I piętro) dostępnych jest 5 951 woluminów (tj. 5 805 tytułów), w strefie wolnego dostępu do wydawnictw ciągłych (II piętro) dostępnych jest 92 tytuły czasopism. Kalendarz pracy oraz godziny otwarcia Biblioteki są zgodne z kalendarzem akademickim. Biblioteka jest obecnie otwarta dla użytkowników 7 dni w tygodniu. Wśród zasobów bibliotecznych znajduje się systematycznie uzupełniana i aktualizowana literatura przedmiotu, polecana studentom przez nauczycieli akademickich. Ponadto studenci mają możliwość wypożyczenia książek z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach, Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kielcach oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kielcach. W szczególnych przypadkach literaturę przedmiotu udostępniają studentom pracownicy – drogą tradycyjną lub elektroniczną.

Biblioteka Uniwersytecka prowadzi regularnie uzupełnia swoje zbiory, zarówno w zakresie literatury polskiej jak i zagranicznej, uwzględniając potrzeby ocenianego kierunku studiów. Dokonuje zakupów w uzgodnieniu z koordynatorami wydziałowymi, którzy na bieżąco monitorują potrzeby wszystkich kierunków studiów prowadzonych na wydziałach. Wszyscy pracownicy i studenci mogą również zgłaszać bezpośrednio do biblioteki potrzebę zakupów poszczególnych pozycji drukowanych, bądź dostępu do zasobów elektronicznych. Biblioteka jest skomputeryzowana. Czytelnie, informatorium, sala katalogowa, wypożyczalnia podręczników wyposażone są w nowoczesny sprzęt komputerowy, kserograficzny i skaner dostępny dla czytelników, który ułatwia korzystanie ze zbiorów bibliotecznych i baz bibliograficznych. Katalogi biblioteki są skomputeryzowane, a z jej zasobów można również korzystać z komputerów osobistych. Biblioteka umożliwia zdalny dostęp do zasobów elektronicznych. Ta część zasobów Biblioteki była dostępna dla studentów i pracowników z komputerów domowych bez przerw także w czasie obostrzeń związanych z sytuacją epidemiczną i może być wykorzystywana w czasie pracy zdalnej.

Stan infrastruktury wydziałowej, dostęp do zasobów informatycznych i biblioteczno-informatycznych jest stale monitorowany przez odpowiedzialne za ich funkcjonowanie osoby na stanowiskach funkcyjnych, w tym Dziekana Wydziału, Dyrektora Instytutu we współpracy z pracownikiem administrującym obiektem, Kanclerzem i Władzami Rektorskim. Uczelnia monitoruje stan bazy dydaktyczno-naukowej systematycznie poprzez bieżącą kontrolę sprawności funkcjonowanie urządzeń i sprzętów. W sytuacji stwierdzonych uchybień podejmowane są działania naprawcze oraz starania o zakup nowych urządzeń. W ewaluacji stanu infrastruktury zapewniony jest bieżący udział nauczycieli akademickich i studentów. Ci ostatni dokonują oceny jakości i sposobu wykorzystania infrastruktury dydaktycznej w ramach ankiety przeprowadzanej z końcem cyklu kształcenia. Ponadto analizą zgodności zasobów infrastrukturalnych z potrzebami studentów i kadry naukowo-dydaktycznej zajmuje się Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z wiodącą dyscypliną – historią, przyjętymi celami kształcenia, wyzwaniem zawodowego rynku pracy. Kierunek współpracuje ze szkołami podstawowymi, ponadpodstawowymi, Kuratorium Oświaty, Archiwum Państwowym, regionalnymi placówkami muzealnymi, stowarzyszeniami działającymi w obszarze edukacji i ochrony dziedzictwa narodowego, lokalnymi mediami.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi prowadzona jest systematycznie, przybiera różnicowane formy: praktyki, staże, wspólne projekty (także współfinansowane z środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego), programy (np. Akcelerator Rozwoju) konferencje naukowe i popularno-naukowe, skierowane do społeczności regionu świętokrzyskiego, bieżące kontakty nauczycieli akademickich z interesariuszami zewnętrznymi w ramach dwustronnej

współpracy Uczelni z konkretnymi podmiotami reprezentującymi środowiska społeczno-gospodarcze. Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego uczestniczą w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, jak również biorą udział w dodatkowych, fakultatywnych warsztatach dla studentów. Ich sugestie, uwagi dotyczące kierunków rozwoju rynku pracy zainteresowanego zatrudnianiem absolwentów historii są uwzględniane w bieżącej współpracy. Spotkanie zespołu oceniającego z pracodawcami potwierdziło ich osobiste zaangażowanie we współpracę z Instytutem Historii oraz pozytywną ocenę kompetencji zawodowych studentów. Podkreślano wysokie kompetencje komunikacyjne praktykantów i absolwentów kierunku historia, ich duże zaangażowanie w wykonywanie powierzonych zadań, szeroką wiedzę historyczną i biegłe korzystanie z narzędzi informatycznych. Pracodawcy zwracali także uwagę na planowane wspólne projekty z zakresu muzealnictwa i popularyzowania wiedzy historycznej.

Interesariusze zewnętrzni biorą udział w bezpośrednich spotkaniach z kadrą kierunku w ramach bilateralnej współpracy, jak również w ramach Kierunkowego Zespołu Jakości Kształcenia. Współpracując z KZJK przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego uczestniczą w omawianiu wniosków z ankiet studenckich, monitorowania karier zawodowych absolwentów czy z procesu weryfikacji efektów uczenia się. Konsultują także postulaty zgłaszane indywidualnie przez podmioty współpracujące z Instytutem Historii w zakresie praktyk czy kształcenia specjalistycznego oraz opinią programy studiów.

Cykliczne spotkania z interesariuszami zewnętrznymi służą także rozpoznaniu potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, możliwych i zgodnych z tymi oczekiwaniami perspektyw rozwoju kierunku. Wypracowane w ramach wspólnej dyskusji propozycje służą doskonaleniu programu studiów. Przykładem takich działań są zmiany w organizacji i przebiegu praktyk, zmiany w programie studiów np. dotyczące przedmiotów wspomagających studentów w procesie kształcenia – przedmiot *metody wspierające proces uczenia się* na studiach I stopnia oraz *touturing, coaching, dialog motywujący* na studiach I stopnia.

Uczelnia monitoruje współpracę z kluczowymi dla kierunku historia interesariuszami zewnętrznymi. Regularnie przeprowadzane przeglądy form współpracy z podmiotami zewnętrznymi owocują nowymi pomysłami włączania przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego do projektowania i realizacji procesu kształcenia oraz podejmowania nowych inicjatyw, których beneficjentami są studenci i lokalna społeczność (np. projekty edukacyjne, projekty społeczne). Stała i dobrze układająca się współpraca z regionalnymi pracodawcami, bardzo dobrze oceniającymi przygotowanie absolwentów kierunku historia do funkcjonowania na rynku pracy przyczynia się do pozytywnego wizerunku Uczelni, w tym Instytutu Historii w otoczeniu lokalnym.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie prac badawczych jest ważnym elementem strategii UJK, realizowanym również w Instytucie Historii UJK. Dzięki bardzo rozbudowanej sieci kontaktów historyków kieleckich z naukowcami z różnych części Europy możemy mówić o rozwiniętej współpracy międzynarodowej. Szczególną uwagę zwracają dwa kierunki: Czechy i Rosja, z którymi wiąże się duże doświadczenie kwerend badawczych i gościnnych wykładów. Drugim ze zdefiniowanych przez Uczelnię kielecką priorytetów rozwoju jest umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Służy temu bez wątpienia system lektoratów (języków nowożytnych) i translatorów znajdujących się w programie studiów historycznych I i II stopnia. Współpraca naukowa i szkolenie językowe studentów nie przekłada się jednak na współpracę międzynarodową w ramach programu Erasmus+. Od roku akademickiego 2016/17 zaledwie troje studentów historii UJK wyjechało na wymianę (do Czech), z kolei z zagranicy przyjechało do Kielc 12 studentów, realizujących część swoich studiów na kierunku historia. Wykorzystanie możliwości współpracy międzynarodowej w ramach programu Erasmus+ jest minimalne także wśród kadry pracowników naukowo-dydaktycznych: tylko dwie osoby odbyły w ostatnich latach staż naukowy poza granicami kraju. Wynika to ze stosunkowo małej liczby bilateralnych umów międzynarodowych podpisanych przez UJK (12) oraz zupełnego braku takich umów zawartych bezpośrednio przez Wydział. Należy jednak zauważyć, że, nawet jeśli zakres geograficzny możliwych kierunków współpracy międzynarodowej jest ograniczony, to oferta takiej współpracy dociera do pracowników i studentów. Odbywa się to przez uczelnianych i wydziałowych koordynatorów programu Erasmus+, oraz informacje zamieszczane na stronach internetowych Uczelni. Sami studenci wyjaśniając niski poziom udziału w wymianie międzynarodowej wskazywali na poczucie niepewności związane z poziomem kompetencji językowych, na obawę przed trudnościami z uznaniem efektów uczenia się uzyskanymi na Uczelni zagranicznej oraz na konieczność nadrobienia potencjalnych różnic programowych (np. w zakresie historii Polski). Zauważalna też wśród nich była postawa podważająca zalety badania dziejów Polski czy regionalnych z perspektywy międzynarodowej. W związku z tą ostatnią kwestią zespół oceniający rekomenduje rozszerzenie proponowanej na zajęciach literatury przedmiotu o pozycje obcojęzyczne oraz wykorzystanie narzędzi informatycznych do organizacji zdalnych gościnnych wykładów badaczy z zagranicy prowadzących badania nad Europą Środkowo-Wschodnią, szczególnie badania porównawcze. Szersze wprowadzenie artykułów i książek obcojęzycznych, udział studentów w pojedynczych wykładach (lub zajęciach konwersatoryjnych) gościnnych online zachęci do szerszego wykorzystania przez studentów (i pracowników) istniejących możliwości i przyczyni się do wprowadzenia w życie na kierunku historia podstawowych elementów strategii i misji Uczelni tj. umiędzynarodowienia badań i procesu dydaktycznego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Umiejdzynarodowienie prac badawczych i procesu dydaktycznego jest ważnym elementem strategii UJK. Jest ono realizowane w zakresie współpracy naukowej z wieloma zagranicznymi ośrodkami, choć opiera się przede wszystkim na indywidualnych relacjach naukowców kieleckich z badaczami z innych krajów, a nie na trwałej współpracy instytucjonalnej. W znacznie mniejszym zakresie proces umiejdzynarodowienia dotyczy procesu dydaktycznego. Choć studenci uczestniczą w wykładach zagranicznych gości, to jedynie w sposób minimalny korzystają z wymiany w ramach programu Erasmus+. Także wśród kadry akademickiej staże i krótkie pobyty naukowe w ramach tego programu nie cieszą się popularnością.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. braku umów bilateralnych z zagranicznymi partnerami, umożliwiającymi rozwój wymiany międzynarodowej i niewielkiego stopnia wykorzystania umów, którymi dysponuje Uczelnia,
2. ograniczonych działań promujących wśród studentów historii mobilność międzynarodową i korzyści (także naukowe) wynikające z możliwości odbycia części studiów lub staży w ośrodkach zagranicznych oraz wspierających studentów w pokonywaniu trudności językowych, organizacyjnych, formalnych i innych, zniechęcających ich do podejmowania tego typu wyzwań.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Należy zintensyfikować działania zmierzające do znalezienia równorzędnych zagranicznych partnerów zainteresowanych współpracą z uczelnią kielecką w odniesieniu do studiów historycznych i doprowadzić do podpisania stosownych umów.
2. Należy podjąć działania promujące umiejdzynarodowienie studiów historycznych oraz wspierające studentów w podejmowaniu decyzji o skorzystaniu z oferty wymiany i staży w ramach programu Erasmus+.
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uczelnia zapewnia studentom kierunku historia różnorodne formy wsparcia w osiągnięciu zakładanych efektów uczenia się. Motywowanie studentów do poszerzania kompetencji zawodowych, rozwoju

zainteresowań naukowych oraz skutecznego wejścia na rynek pracy przybiera charakter stały i kompleksowy. Wsparcie ze strony Uczelni jest adekwatne do potrzeb studentów.

Osoby wybitnie uzdolnione, posiadające znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne lub sportowe mogą ubiegać się o indywidualny program studiów oraz o stypendium Rektora. Dzięki temu mają możliwość rozszerzania zakresu wiedzy w wybranych specjalnościach oraz udziału w znacznie większym stopniu w pracach naukowych, np. w ramach kół naukowych, do uczestnictwa w których zachęceni są przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne. Studenci spełniający określone warunki mogą również odbywać studia według indywidualnej organizacji studiów oraz ubiegać się o wszystkie stypendia regulowane przepisami zawartymi w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz regulaminem świadczeń dla studentów tj. o zapomogi, stypendium dla osób z niepełnosprawnościami, stypendium socjalne. Kryteria przyznawania świadczeń są przejrzyste. W razie problemów, informacji oraz pomocy udzielają pracownicy administracyjni.

Aktywność sportowa studentów jest wspierana i rozwijana przez Uniwersyteckie Centrum Sportu UJK oraz Akademicki Związek Sportowy poprzez organizowanie dodatkowych zajęć w ramach sekcji sportowych. Zajęcia odbywają się w ciągu całego roku akademickiego i są bezpłatne dla studentów. Całość kosztów związanych z organizacją pokrywa uczelnia. Akademickie Biuro Karier oferuje szeroki wachlarz inicjatyw związanych z doradztwem zawodowym, wchodzeniem na rynek pracy oraz przedsiębiorczością. Studenci, w ramach realizacji projektów „W stronę rynku pracy”, „Akcelerator rozwoju UJK”, „Czas na staż”, mają możliwość uczestniczenia w warsztatach, szkoleniach pozwalających na rozwój zawodowy i osobisty.

Instytucją odpowiedzialną za tworzenie systemu wsparcia i organizację kształcenia osób z niepełnosprawnościami jest Centrum Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, w szczególności Sekcja ds. osób z niepełnosprawnościami oraz Punkt Interwencji Kryzysowej. Uczelnia oprócz wsparcia finansowego dla osób z niepełnosprawnościami oferuje liczne działania dostosowane do potrzeb tych osób m. in. zmiany sposobu uczestnictwa w zajęciach, umożliwienie korzystania z alternatywnych form zapisu zajęć dydaktycznych, zmiany trybu zdawania egzaminów, organizacji sesji egzaminacyjnej, nieodpłatne użyczenie sprzętu (lupy elektroniczne, dyktafony), nieodpłatne kopiowanie notatek i materiałów dydaktycznych czy też usługa asystencji.

System zgłaszania skarg i wniosków działający na podstawie opracowanej procedury rozpatrywania skarg, rozwiązywania sytuacji konfliktowych, przeciwdziałaniu dyskryminacji i zachowaniom przemocowym, spełnia potrzeby studentów. Uwagi mogą być wnoszone do Dziekana Wydziału za pośrednictwem opiekuna roku, samorządu studenckiego lub osobiście. Ponadto studenci mogą wystąpić na piśmie do Dyrektora Instytutu Historii lub do Prodziekana ds. kształcenia Wydziału Humanistycznego. Student ma prawo odwołać się od wydanej decyzji do Prorektora ds. kształcenia.

Uczelnia prowadzi działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa, w tym czterogodzinne szkolenie z BHP czy warsztaty z przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Na UJK, w ramach międzynarodowego projektu „Athena – Implementing gender quality plans to unlock research potential of RPOs and RFOs in Europe”, trwają prace nad stworzeniem i wdrożeniem Planu Równości Płci do czego został powołany Komitet ds. Planu Równości Płci.

Obsługę administracyjną toku studiów prowadzi dziekanat, w którym pracują osoby o wysokich kompetencjach, sprawnie realizujące wszystkie zadania administracyjne oraz zapewniające szybki przepływ informacji. Studenci mają kompetentną obsługę w zakresie spraw związanych z procesem kształcenia. Nauczyciele akademicy udzielają niezbędnej pomocy w trakcie wyznaczonych godzin konsultacyjnych. Informacje o terminach podawane są do wiadomości studentów w trakcie zajęć dydaktycznych, dostępne są także online. W przypadku, gdy sytuacja wymaga dodatkowej konsultacji,

studenci mogą skontaktować się z nauczycielem akademickim za pomocą skrzynki poczty elektronicznej.

Uczelnia wspiera finansowo i merytorycznie organizacje studenckie oraz samorząd studencki, zapewniając odpowiednie warunki do działalności. Samorząd Studencki ma wpływ na program studiów, warunki studiowania oraz wsparcie udzielane studentom w procesie nauczania i uczenia się między innymi poprzez udział studentów w pracach Senatu, Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia oraz Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Samorząd przy współpracy z władzami Wydziału organizuje liczne przedsięwzięcia integrujące środowisko studenckie, takie jak Szlachetna Paczka, szkolenia z praw i obowiązków studenta oraz Galę Środowiska Studenckiego, na której wręcza nagrody w kategoriach „Przyjaciel studenta” i „Wykładowca Roku”.

Ewaluacja obsługi administracyjnej prowadzona jest systematycznie przy udziale studentów w postaci ankietyzacji. Rekomenduje się dodanie pytań nt. pozostałych elementów wsparcia studentów w procesie uczenia się (np. form wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz studentów wybitnych, pomocy merytorycznej, organizacyjnej i finansowej udzielanej przez Uczelnię kołom naukowym i organizacjom studenckim oraz narzędzi wykorzystywanych do kształcenia na odległość, w tym wsparcia technicznego).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest przez Uczelnię monitorowane i ewaluowane, choć tylko jakość obsługi administracyjnej podlega systematycznym przeglądom z udziałem studentów. W analizie stanu faktycznego zostały więc sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacja o studiach jest dostępna publicznie – na stronie internetowej Uczelni i w BIP oraz dostosowana do potrzeb szerokiego grona odbiorców – kandydatów, studentów, absolwentów, pracowników oraz interesariuszy zewnętrznych. Jest łatwo dostępna, a korzystanie z niej nie jest uzależnione od miejsca, czasu, rodzaju używanego przez odbiorców sprzętu i oprogramowania. Dostęp do informacji jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Strona internetowa Uczelni prowadzona jest w języku polskim oraz angielskim. Informacje na temat procesu studiowania zamieszczone są na bieżąco w uczelnianych mediach społecznościowych. Ważnym kanałem komunikacji między studentami a nauczycielami akademickimi jest także Wirtualna Uczelnia.

Strona internetowa Uczelni oraz podstrony poszczególnych jednostek uniwersyteckich dostarczają informacji o prowadzonej na wydziałach i w instytutach działalności naukowej i dydaktycznej. Dzięki licznym zakładkom, stosowanym na wszystkich stronach uniwersyteckich poszczególne grupy odbiorców, np. kandydaci na studia, studenci, pracownicy łatwo odnaleźć mogą informacje do nich adresowane i im potrzebne. Strony internetowe wydziałów i instytutów uzupełniają treści dostępne na stronie głównej uczelni w zakresie prowadzonych przez nie kierunków studiów.

Łącznie więc strony UJK w Kielcach, Wydziału Humanistycznego, Instytutu Historii dostarczają aktualnych i kompletnych informacji dotyczących: zasad i terminów rekrutacji, efektów uczenia się i programów studiów, toku studiów, zasad odbywania i zaliczania praktyk zawodowych, zasad dyplomowania, sylwetki absolwenta, uzyskiwanych w wyniku studiów kwalifikacji i tytułów zawodowych, pomocy materialnej, wsparcia udzielanego osobom z niepełnosprawnościami, możliwości skorzystania z wymiany międzynarodowej w ramach Programu Erasmus+, oferty Akademickiego Biura Karier, działalności samorządu studenckiego, kół naukowych i innych organizacji studenckich oraz możliwości kontaktu z nauczycielami akademickimi. Zapewniają także studentom dostęp do kart przedmiotów (sylabusów), harmonogramu zajęć oraz aktów prawnych regulujących proces kształcenia, w tym do regulaminu studiów na UJK w Kielcach. Informacje o systemie zapewniania jakości kształcenia znaleźć można zarówno na stronie Uczelni, Wydziału Humanistycznego i Instytutu Historii. Opisują one strukturę i zasady działania systemu, prezentują składy osobowe poszczególnych zespołów i ich zadania, wskazują na terminy planowanych działań. Publikowane są także roczne sprawozdania WZJK. Brak jednak wyników ankiet studenckich „samooceny osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia” oraz wyników ankiet z zajęć, przeprowadzanych przed rokiem akademickim 2020/2021 (na stronie wydziału dostępne są wyłącznie wyniki ankiet z zajęć z roku 2020/2021). Zespół oceniający rekomenduje systematyczne publikowanie podsumowania wyników wszystkich ankiet przeprowadzanych wśród studentów wraz z informacją o podjętych na ich podstawie lub zaplanowanych do realizacji działaniach naprawczych bądź doskonalących.

Nad bieżącą aktualizacją stron internetowych czuwają Prodziekan ds. kształcenia oraz dyrektorzy instytutów, w tym Dyrektor Instytutu Historii, natomiast Wydziałowa Komisja ds. Kształcenia dokonuje cyklicznych przeglądów informacji o studiach publikowanych na stronach wydziału i instytutów sprawdzając ich aktualność, rzetelność, przystępność i kompleksowość. Zwraca także uwagę na ich zgodność z oczekiwaniami poszczególnych grup odbiorców. Wnioski służą doskonaleniu dostępności i jakości informacji o studiach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji, który jest dostosowany do osób z niepełnosprawnościami. Interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni, w tym kandydaci na studia, studenci i pracodawcy mają zapewniony prawidłowy dostęp do informacji o studiach, warunkach przyjęć na studia, kryteriach kwalifikacji kandydatów, terminarzu rekrutacji, programie studiów (w tym efektach uczenia się), opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, wsparciu w procesie uczenia się, informacje o przyznawanych kwalifikacjach i tytułach zawodowych. Wyniki monitorowania są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, ale pozostają one bez wpływu na ocenę stopnia spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Działanie systemu zapewniania jakości kształcenia na Uniwersytecie Jana Kazimierza w Kielcach reguluje zespół wewnątrzuniwersyteckich aktów prawnych. Należy do nich: Uchwała Nr 245/2019 Senatu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 31 października 2019 r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wraz z późniejszymi zmianami, Zarządzenie Nr 113/2019 Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 4 listopada 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych zadań Uniwersyteckiej Komisji ds. Kształcenia, wydziałowych komisji ds. kształcenia/komisji ds. kształcenia w filiach oraz zespołów działających na poziomie Uczelni i Wydziałów/Filii w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, zmienione 31 maja 2021 r. i Zarządzenie nr 2/2020 Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 8 stycznia 2020 roku w sprawie określenia zasad wprowadzania procedur obowiązujących w ramach Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

Ogólny nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad ocenianym kierunkiem studiów sprawuje Prorektor ds. Kształcenia, na bieżąco za organizację kształcenia na historii odpowiada Prodziekan Wydziału Humanistycznego ds. Kształcenia oraz Zastępca Dyrektora Instytutu Historii ds. Kształcenia, gdyż zgodnie ze Statutem UJK w Kielcach Wydział organizuje kształcenie na studiach, zaś Instytut zapewnia „obsługę merytoryczną procesu kształcenia”. Kompetencje wszystkich tych osób i zakres ich odpowiedzialności zostały jasno określone. Monitorowanie i doskonalenie jakości kształcenia to główne zadanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Jego struktura w UJK w Kielcach jest trzypoziomowa. Za projektowanie i monitorowanie ogólnouczelnianych rozwiązań doskonalących jakość kształcenia, opracowanie procedur i polityki zarządzania jakością kształcenia i przedkładanie Senatowi projektów nowych kierunków studiów i zmian w programach studiów odpowiada Uniwersytecka Komisja ds. Kształcenia (dalej: UKK), w której ramach pracują trzy zespoły: Zespół ds. Monitorowania Programów i Efektów Uczenia się, Zespół ds. Ewaluacji Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Zespół ds. Kadry Dydaktycznej i Procesu Kształcenia. Wdrażanie działań zaprojektowanych przez UKK należy do Wydziałowych Komisji ds. Kształcenia (dalej: WKK), na czele których stoją Prodziekani ds. Kształcenia. Wydziałowe komisje monitorują także obsadę zajęć dydaktycznych, jakość obsługi administracyjnej studentów i nauczycieli akademickich, przebieg procesu dyplomowania, opiniują propozycje nowych kierunków studiów i zmian w programach studiów już prowadzonych, harmonogramy i organizację zajęć dydaktycznych oraz tematy prac dyplomowych, koordynują wydziałowe badania ankietowe przeprowadzane wśród studentów, przygotowują wydziałowe zasady i procedury zapewniania jakości kształcenia, będące uzupełnieniem systemu uczelnianego, uczestniczą w przygotowaniach do wizytacji PKA. Gros z tych czynności wydziałowe komisje wykonują w oparciu o materiały dostarczone przez Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (dalej: KZJK), działające w odniesieniu do kierunku studiów. Zadaniem tych ostatnich jest przygotowywanie projektów nowych kierunków studiów oraz przedkładanie propozycji zmian w programach studiów, przeprowadzanie systematycznych przeglądów programów studiów, w szczególności pod kątem oceny efektów uczenia się i możliwości ich osiągnięcia przez studentów, analizowanie kart przedmiotów z uwzględnieniem poprawności doboru metod dydaktycznych, literatury przedmiotu, metod weryfikacji efektów uczenia się i kryteriów oceniania, oszacowania nakładu pracy studenta, odniesienia efektów uczenia się zdefiniowanych dla przedmiotu do efektów określonych dla kierunku studiów, opiniowanie zgodności tematów prac dyplomowych z kierunkiem studiów i wymaganiami stawianymi pracom dyplomowym, monitorowanie sposobów wsparcia studentów w procesie uczenia się, współpraca z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi w celu doskonalenia programów studiów. Zarówno kierunkowe, jak i wydziałowe zespoły co roku przygotowują sprawozdanie z przeprowadzonych działań. Są one publikowane na stronach internetowych odpowiednio – Wydziałów lub Instytutów. Skuteczność działań podejmowanych przez KZJK kontrolowana jest w ramach ocen wewnętrznych przeprowadzanych regularnie przez działające na wydziałach Zespoły ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia, do zadań których należy dokonywanie wizytacji kierunków studiów, przeprowadzanie i analizowanie ankiet wśród studentów oraz ocenianie skuteczności wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia. Harmonogram ocen wewnętrznych na każdy kolejny rok akademicki publikowany jest na stronie internetowej Wydziału.

WKK działająca na Wydziale Humanistycznym liczy sobie 24 osoby i składa się z przedstawicieli wszystkich interesariuszy, tj. pięciu osób funkcyjnych (prodziekan ds. Kształcenia, trzech z-ców dyrektorów instytutów ds. kształcenia, jeden z-ca kierownika katedry), ośmiu nauczycieli akademickich reprezentujących różne dyscypliny naukowe, ośmiu przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego i trzech studentów. Analogicznie, w działającym w Instytucie Historii KZJK oprócz z-cy dyrektora ds. kształcenia pracuje trzech nauczycieli akademickich, dwóch interesariuszy zewnętrznych i dwóch studentów. Należy zatem stwierdzić, że w systematycznej ocenie programu studiów biorą udział zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni i współpraca ta była realizowana także w formie zdalnej podczas dwuletniego okresu pandemii COVID-19. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt niewłaściwego trybu wyboru przedstawicieli studentów. Zostali oni wskazani przez dyrekcję Instytutu Historii i jedynie pozytywnie zaopiniowani przez Samorząd Studentów Wydziału

Humanistycznego UJK w Kielcach. Takie postępowanie niepotrzebnie ogranicza samorządność studencką. Rekomenduje się włączanie do składu KZJK studentów wskazanych przez właściwy organ samorządu studenckiego. Nieuzasadnione wydaje się także pominięcie studentów w Zespole ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia (dalej: ZEJK), którego ważnym zadaniem jest analizowanie ankiet studenckich i formułowanie na ich podstawie rekomendacji i zaleceń doskonalących proces kształcenia. Na Wydziale Humanistycznym składa się on wyłącznie z ośmiu nauczycieli akademickich wskazanych przez Dziekana. Możliwe, że udział studentów w pracach ZEJK przyczyniłby się do wzrostu zaufania studentów do procesu ewaluacji zajęć, zintensyfikował przepływ informacji do studentów o wynikach ankiet i wynikających z nich działaniach naprawczych lub doskonalących, zwiększył gotowość studentów do udziału w różnych formach ewaluacji, nie tylko za pomocą ankiet. Proces zatwierdzania, zmiany oraz wycofania programu studiów oraz ustalania zasad rekrutacji i warunków przyjęcia na studia dokonywany jest w sposób formalny, w oparciu o procedury opisane w Zarządzeniu nr 22/2020 Rektora Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących budowy programu studiów oraz wzoru wniosku o utworzenie nowego kierunku studiów wyższych wraz z późniejszymi zmianami.

Projektodawcą zmian w programie studiów jest KZJK, który analizuje postulaty zgłaszane przez studentów, nauczycieli akademickich i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego będących członkami zespołu, a także pozostałych kluczowych interesariuszy zewnętrznych, z którymi organizowane są dodatkowe spotkania. Zespół reaguje także na wytyczne władz rektorskich w sprawie dostosowania programów studiów do zmieniających się przepisów prawa oraz zalecenia lub rekomendacje sformułowane przez WKJK i UKJK. Zmiany w programie studiów przygotowywane przez KZJK, są następnie akceptowane przez WKJK i UKJK i przedkładane Senatowi Uczelni. Opracowywane przez KZJK zmiany w programie studiów nie są jednak szerzej konsultowane ani ze studentami, ani nawet z nauczycielami akademickimi. Zespół nie prezentuje wyników swoich prac ani nie zasięga opinii nauczycieli akademickich o programie studiów i procesie kształcenia podczas posiedzeń Rady Instytutu Historii, która – o czym świadczą udostępnione przez Uczelnię protokoły z roku akademickiego 2020/2021 - koncentruje swoją uwagę wyłącznie na działalności naukowej i kształceniu doktorantów, choć Statut UJK w Kielcach kwestie merytoryczne związane z procesem kształcenia studentów powierza Instytutom. Nie prowadzi się przy tym żadnych innych form konsultacji programu studiów z pracownikami Instytutu. Zmiany w programie studiów nie wynikają też z regularnie prowadzonych przeglądów tego programu. Analiza stanu faktycznego w kryterium pierwszym i drugim wykazała, że na kierunku historia nie prowadzi się regularnej i wszechstronnej oceny programu studiów, obejmującej np. analizę poprawności i trafności zakładanych efektów uczenia się czy przyjętej sekwencji zajęć. Z kolei problemy diagnozowane dzięki dokonywanym przez IZJK przeglądom kart przedmiotów oraz prac etapowych i dyplomowych nie są skutecznie rozwiązywane. Przykładowo w sprawozdaniu z działalności IZJK za rok akademicki 2019/2020 obszernie opisywano nieprawidłowości związane z doбором metod weryfikacji efektów uczenia się, ich zgodności z celami zajęć i przypisanymi do nich efektami uczenia się, a także z ocenieniem efektów osiągniętych przez studentów i przekazywaniem informacji zwrotnej. Przeprowadzona przez zespół oceniający PKA analiza kart przedmiotów i losowo wybranych prac etapowych potwierdza utrzymywanie się wszystkich stwierdzonych prawie dwa lata temu nieprawidłowości. Niewystarczająco jest także monitorowany sam proces kształcenia, w tym np. obsada zajęć, o czym świadczą nieprawidłowości w kryterium czwartym, a co należy do kompetencji WZJK.

Głównym źródłem informacji o skuteczności procesu kształcenia są informacje zwrotne od studentów pozyskiwane podczas spotkań IZJK i w nieformalnych rozmowach ze studentami i absolwentami

kierunku, wyrażane podczas spotkań lub na piśmie opinie interesariuszy zewnętrznych oraz wyniki przeprowadzanych regularnie studenckich ankiet zajęć oraz wypełnianej przez kończących studia „ankiety samooceny osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia”. Trudno jednak uznać ankiety wypełniane przez studentów za w pełni miarodajne i trafnie skonstruowane. W ankiecie samooceny, która pokazać ma przekonanie studentów czy i w jakim stopniu udało się im podczas studiów osiągnąć założone efekty uczenia się wśród odpowiedzi do wyboru zabrakło tej negatywnej, świadczącej o tym, że student czegoś nie wie lub nie umie. Respondenci mogą jedynie skorzystać z trzech opcji wskazujących na stopień osiągnięcia efektów uczenia się (w formularzu: „efektów kształcenia”, co w ankiecie samooceny razi szczególnie): „słabo”, „dobrze”, „bardzo dobrze”. Z kolei ankietą z zajęć jest jedną zbiorczą ankietą przeprowadzaną na koniec semestru, w której student ocenia wszystkich nauczycieli akademickich, z którymi miał zajęcia, o ile wpisze ich i ich zajęcia do ankiety oraz prawidłowo wskaże formę zajęć (rubryki dot. nazw przedmiotów, prowadzących i form zajęć są puste, do wypełnienia przez respondenta). Liczba pominięć i błędów może rzutować na wiarygodność wyników tak przeprowadzanej ankiety. Rekomenduje się korektę obu ankiet prowadzącą do podniesienia ich przydatności w ewaluacji jakości kształcenia oraz uruchomienie innych form pozyskiwania opinii studenckich, np. regularne spotkania z samorządem studenckim, spotkania ze studentami kierunku, co ze względu na niewielką ich liczbę nie powinno być organizacyjnie trudne. Jakość kształcenia na kierunku historia podlega systematycznym ocenom Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Ostatnia przeprowadzona została w 2016 r. Sformułowane wówczas w raporcie powizytacyjnym zalecenia dotyczyły wymiaru praktyk nienauczyielskich, metod weryfikacji efektów uczenia się przypisanych do praktyk zawodowych, udostępniania studentom recenzji prac dyplomowych, zwiększenia umiędzynarodowienia studiów, poprawy infrastruktury, wykorzystywanej do kształcenia na kierunku historia. Uczelnia podjęła działania naprawcze we wszystkich obszarach wskazanych w raporcie zespołu oceniającego. Zwiększono liczbę godzin praktyk i wprowadzono dzienniczki praktyk, zobowiązano nauczycieli akademickich do udostępniania studentom recenzji prac dyplomowych przed egzaminem dyplomowym, znacząco poprawiono warunki studiowania zmieniając siedzibę Instytutu Historii. Niezbyt skuteczne okazały się starania o zwiększanie umiędzynarodowienia studiów, szczególnie w odniesieniu do mobilności studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

W UJK w Kielcach zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Obowiązujący na Uczelni system zapewniania jakości kształcenia stwarza możliwości do ciągłego monitorowania i doskonalenia programów studiów i procesu kształcenia. Na kierunku historia nie prowadzi się jednak kompleksowej oceny programu studiów, obejmującej wszystkie jego elementy. Działania doskonalące podejmowane są w oparciu o wyniki analiz różnych, nie zawsze w pełni miarodajnych i wiarygodnych danych. W pracach na rzecz doskonalenia jakości kształcenia uczestniczą interesariusze wewnętrzni oraz zewnętrzni, choć brak szerokich konsultacji działań IZJK z nauczycielami akademickimi kształcącymi na ocenianym kierunku studiów.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

- 1) braku reprezentacji studentów w Zespole ds. Ewaluacji jakości kształcenia,
- 2) braku szerszych konsultacji IZJK z nauczycielami akademickimi w celu pozyskania ich opinii o programie studiów i procesie kształcenia oraz upowszechnienia informacji o działaniach podejmowanych przez IZJK służących doskonaleniu jakości kształcenia,
- 3) brak systematycznych i kompleksowych przeglądów programu studiów,
- 4) niewielka skuteczność działań naprawczych podejmowanych w przypadku zdiagnozowania nieprawidłowości.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

1. Należy włączyć studentów w działania Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia.
2. Należy zintensyfikować współpracę IZJK z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na kierunku historia w celu pozyskania opinii o programie studiów i procesie kształcenia oraz upowszechnienia informacji o działaniach podejmowanych przez IZJK służących doskonaleniu jakości kształcenia.
3. Należy wdrożyć systematyczne i kompleksowe przeglądy programu studiów i procesu kształcenia.
4. Należy skutecznie monitorować wdrażanie działań naprawczych będących odpowiedzią na nieprawidłowości zdiagnozowane przez IZJK lub WZJK.

5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

W uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów podjętej w 2016 r. nie sformułowano żadnych zaleceń.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Nie dotyczy

Przewodnicząca zespołu oceniającego

dr Agnieszka Janiak-Jasińska

6. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218);
7. Rozporządzenie MNiSW z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu przygotowującego do zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019 poz. 1450 z późn. zm.);
8. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
9. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.

.....

(data, podpis)

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczony na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne

związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

